Sanoma Osakeyhtiö

toimintakertomus 1986

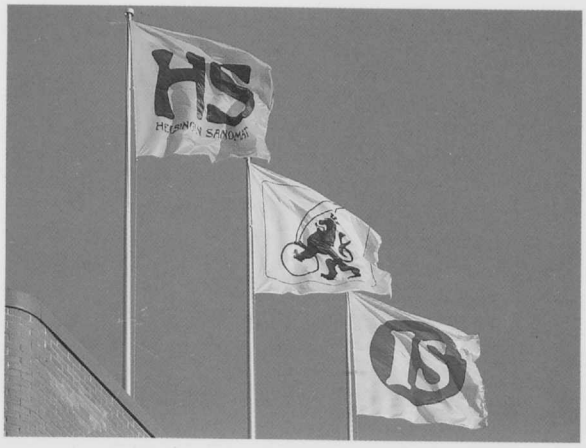

Päivälehteä kustantamaan vuonna 1889 perustetun, Helsingin Suomalainen Sanomalehtiosakeyhtiön nimellä toimintansa aloittaneen Sanoma Osakeyhtiön toimialana on yhtiöjärjestyksen mukaan sanoma- ja aikakauslehtien sekä muiden julkaisujen kustantaminen ja muu tiedonvälitys, kirjapainotoiminnan sekä muun edelliseen liittyvän teollisen ja kaupallisen toiminnan harjoittaminen.

Sanoma-yhtymän avainlukuja

	1986	Muutos %	1985	1984
Liikevaihto mmk	1.480	+ 9,6	1.351	1.218
Palkat + sosiaalikulut mmk	627	+ 10,8	566	520
% Liikevaihdosta	42,4		41,8	42,7
Käyttökate mmk	269	+ 7,2	251	219
% Liikevaihdosta	18,2		18,6	18,0
EVL:n mukaiset poistot mmk	140	+ 7,6	130	79
Verot mmk	29	+ 16,0	25	26
Osingot mmk	2	–	2	2
Tulos ennen varausten muutoksia, veronhuojennuspoistoja ja veroja mmk	141	+ 14,6	123	165
% Liikevaihdosta	9,5		9,1	13,6
Tilikauden voitto mmk	53	+ 39,5	38	41
Bruttoinvestoinnit mmk	330	+ 15,0	287	306
Oma pääoma + varaukset mmk	698	+ 19,5	584	382
% Taseen loppusummasta ilman tilausvastuuta	49,0		49,7	43
Taseen loppusumma mmk	1.603	+ 19,6	1.340	1.045
Rahoitusomaisuuden ja korottoman vieraan pääoman suhde	1,6		1,5	1,1
Nettovelat	226		167	229
% Liikevaihdosta	15,3		12,4	18,8
Henkilöstö keskimäärin	3.096	+ 4,2	2.972	2.912
jakajat	2.284	+ 0,5	2.273	2.349

Tiedot on saatettu vertailukelpoisiksi.

Sisällys

Sanoma-yhtymän avainlukuja
Hallitus ja tilintarkastajat 2
Tulos prosentteina liikevaihdosta 2
Sanoma-yhtymän organisaatio 3
Toimitusjohtajan puheenvuoro 4
Hallituksen toimintakertomus 7
Sanoma-yhtymän tuloslaskelma 15
Sanoma-yhtymän tase 16
Sanoma-yhtymän liitetiedot 18
Sanoma Osakeyhtiön tuloslaskelma 19
Sanoma Osakeyhtiön tase 20
Sanoma Osakeyhtiön liitetiedot 22
Sanoma-yhtymän ja Sanoma Osakeyhtiön rahoituslaskelmat 24
Lisätietoja Sanoma Osakeyhtiön tuloslaskelman ja taseen eriin 26
Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä 27
Sanoma Osakeyhtiön maksamat palkat ja sosiaalikulut 28
Tilintarkastuskertomus 29
Sanoma-yhtymän lehdet ja tuotteet 30
Henkilöstö 39
Lehtien levikit 41
Suomi sanomalehtien levikissä maailman huipulla 42
Luottamushenkilöstö 44
Johtajisto 46
Osoitteet 47

Hallitus ja tilintarkastajat

Aatos Erkko, puheenjohtaja	toimikausi päättyy 1987
Väinö J. Nurmimaa, varapuheenjohtaja	1989
Aarne Castrén	1988
Pentti J. K. Kouri	1989
Teo Mertanen	1987
Jaakko Rauramo	1989
Patricia Seppälä	1988

Erovuorossa ovat puheenjohtaja Aatos Erkko ja jäsen Teo Mertanen.

Tilintarkastajina ovat toimineet kauppat.lis. Aimo Autio, KHT, ja kauppat.maist. Antti Helenius, KHT, sekä varalla kauppat.maist. Johanna Perälä, KHT, ja kauppat.maist. Aunus Salmi, KHT.

Tulos prosentteina liikevaihdosta

	1986	1985	1984	1983	1982
Myyntituotot	134,2	134,5	134,4	132,7	132,0
Myynnin oikaisuerät	– 34,2	– 34,5	– 34,4	– 32,7	– 32,0
Liikevaihto	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ainekulut	– 23,7	– 22,7	– 23,1	– 23,0	– 24,3
Henkilöstökulut, sisältää eläkevastuun muutokset	– 42,1	– 42,8	– 44,3	– 45,3	– 45,6
Muut kulut	– 16,0	– 15,7	– 15,6	– 15,4	– 15,2
Käyttökate	18,2	18,8	17,0	16,3	14,9
Nettokorot	+ 0,1	+ 0,1	+ 1,6	+ 2,0	+ 1,3
Maksetut verot	– 2,0	– 1,8	– 2,1	– 1,4	– 2,0
Muut tuotot – kulut	+ 1,1	+ 0,8	+ 0,3	+ 0,2	+ 0,3
Tulorahoitus	17,4	17,9	16,8	17,1	14,5
EVL:n mukaiset maksimipoistot	– 8,8	– 9,2	– 8,5	– 6,9	– 3,6
Tulos	8,6	8,7	8,3	10,2	10,9

Sanoma-yhtymän organisaatio 1. 1. 1987

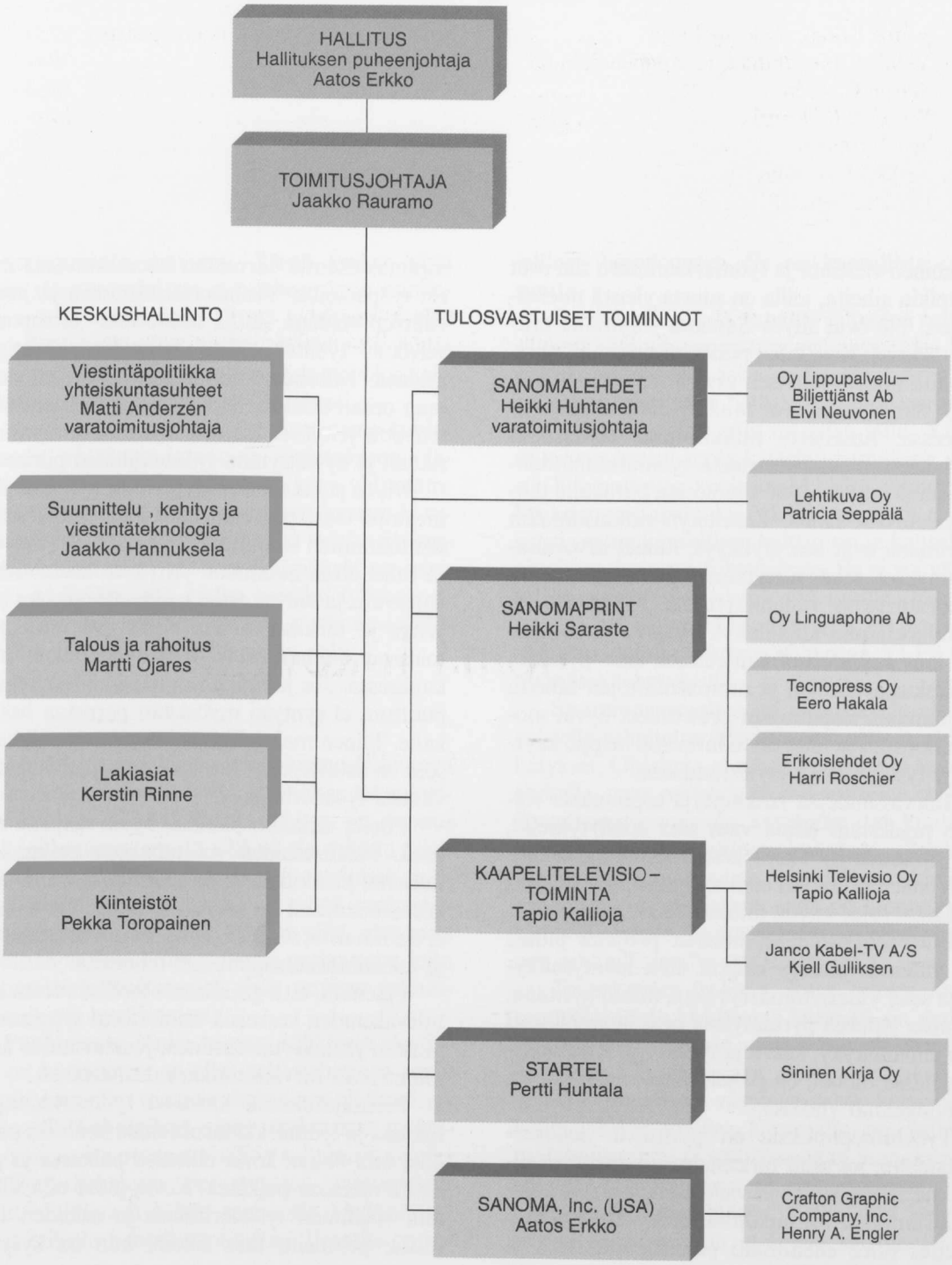

Toimitusjohtajan puheenvuoro

Sähköinen viestintä ja työmarkkinoiden tila ovat kumpikin aiheita, joilla on suurta yleistä mielenkiintoa. Ne ovat myös Sanoma-yhtymälle erittäin tärkeitä. Käsittelen puheenvuorossani lähinnä näitä aiheita tuloksen arvioinnin asemesta.

Työmarkkinat ovat tänään selvässä murrosvaiheessa. Keskitetty ratkaisumalli toimii, jos sen tuloksena saadaan vakaa työmarkkinatilanne. Sitä ei kevään 1986 tilanteesta parhaalla tahdollakaan voi sanoa. Keskitetyn ratkaisumallin ongelmana ovat sen jäykkyys, monet arvovaltakysymykset sekä siirtyminen demokraattisesta korporatiiviseen vallankäyttöön. Maan etu ja elinkeinoelämän kilpailukyky saavat usein väistyä, kun saavutettua suhteellista etua pyritään eri keskusjärjestöjen ja ammattiliittojen taholta turvaamaan. Sopimukset ovat tulleet hyvin monimutkaisiksi ja niitä on haluttaessa helppo käyttää yritystoiminnan jäykistämiseen.

Tulevaisuudessa keskitettyjä sopimuksia voidaan mielestäni tehdä vain sillä edellytyksellä, että sitoumus hyväksyä keskitetty ratkaisu tehdään ennen ratkaisua eikä sen jälkeen. Jos tähän ei päästä, tulee käydä liittokohtaiset neuvottelut.

Liittokohtaisten sopimusten pohjana pitäisi olla yhteinen käsitys kunkin alan kehitysnäkymistä sekä yhteisymmärrys siitä, mihin pyritään. Tällaisia yhteisiä pyrkimyksiä ovat luonnollisesti alan kilpailukyky, kasvu ja työllisyys. Kun tiedetään missä ollaan, on paljon helpompi ratkaista alan ongelmat yhdessä.

Työehtosopimuksia on pyrittävä yksinkertaistamaan; jos niitä tarkastelee ulkopuolisin silmin, ne tuntuvat hyvin vaikeaselkoisilta. Yksinkertaistaminen voi tapahtua siten, että työehtosopimus tulee enemmälti puitesopimukseksi ja sopimusoikeutta siirretään huomattavassa määrin työpaikoille. Yksinkertaistamiseen ja joustavuuteen voidaan liittää neuvottelu- ja sopimusvelvoite työntekijöiden kannalta keskeisistä asioista. Tällaisessa tilanteessa yrityksiltä vaaditaan oman sisäisen tiedottamisen hoitamista siten, että yrityksen tavoitteet ja toiminta ymmärretään ja hyväksytään työntekijöiden piirissä.

Myös palkkauksen täytyy olla nykyistä joustavampi. Osan palkkauksesta tulisi liittyä yrityksen toiminnan kannattavuuteen. Tässä yhteydessä tulisi ottaa huomioon yrityksen kokonaiskannattavuus ja sen eri osien kannattavuus. Jos koko yritys ja tarkasteltavana oleva osa yrityksestä toimivat kannattavasti, sen tulisi näkyä palkkauksessa. Jos jompikumpi näistä edellytyksistä puuttuu, ei syntyisi myöskään perustaa lisäpalkalle. Toinen mahdollisuus joustavaan palkkaukseen on suoritepalkkaus, joka on riippuvainen sovituista työsuorituksista.

Edellä tarkoitin palkkaa hyvin laajassa mielessä. Palkitseminen voi tapahtua palkankorotuksena, palkkiona, mahdollisuutena tulla osakkeenomistajaksi tai turvallisuutena. Turvallisuus ei ole ilmaista; se tulisi myös ottaa huomioon ala- ja talokohtaisia sopimuksia tehtäessä.

Näenkin, että graafisessa teollisuudessa lähitulevaisuuden keskeisiä asioita ovat työehtosopimusten yksinkertaistaminen, joustavuuden lisääminen sekä turvallisuuden rakentaminen.

Perusajatuksena kaikessa työmarkkinapolitiikassa ja työmarkkinasuhteiden hoidossa pitäisi olla, että ollaan kovia oikeassa paikassa ja pehmeitä oikeassa paikassa. Kovia pitää olla silloin, kun vaaditaan työsuorituksia ja asioiden sujumista; pehmeitä taas silloin, kun on kysymys

suhtautumisesta ihmiseen. Tämä koskee yhtä hyvin alaisten suhdetta esimieheen kuin esimiehen suhdetta alaisiinsa. Tässä suhteessa meillä on paljon korjaamisen varaa; pelkäämme vaatia kunnon työsuorituksia, mutta vastapainoksi kohtelemme toisiamme ihmisinä huonosti.

Sanoma-yhtymässä me panostamme koulutukseen, yhteistoimintaan ja tiedotukseen. Tavoitteena on luoda kaikille selvä kuva yhtymämme ja sen eri osien tavoitteista, toiminnasta ja tulevaisuudesta. Tämä vaatii paljon työtä erityisesti esimiehiltä. Kun yhteiset päämäärät on selvitetty, edellytän, että niiden hyväksi työskennellään. Jos näin ei tehdä, putoaa myös ansiokehitykseltä ja turvallisuudelta pohja pois.

*

Sähköisen viestinnän suureen kiinnostavuuteen on selvänä ulkoisena syynä voimakas teknologinen kehitys. Teknologinen kehitys on tuonut mahdollisuuksia, mutta sillä ei ole mitään tekemistä itse sisällön kanssa. Se että ohjelmien sisältöön ollaan tyytymättömiä ja niistä keskustellaan, johtuu käsitykseni mukaan siitä, että niitä on tähän saakka tehty sellaisin periaattein, joita sanomalehdenkustantajat eivät omassa toiminnassaan ole hyväksyneet.

Pääperiaate, jonka varassa sähköistä viestintää on harjoitettu, on ollut valtiojohtoinen malli ja toinen on ollut mainosrahoitteinen eli ilmaisjakelumalli. Lehdistössä nämä molemmat ratkaisut ovat osoittautuneet sisällön suhteen huonoiksi. Eetterijakeluun perustuvassa viestinnässä muut mallit ovat tähän mennessä käytännössä olleet erittäin hankalia toteuttaa. Ilmatila on rajallinen luonnonvara. Se on kansallista omaisuutta.

On vaikeaa nähdä vapaata kilpailua eetterissä, koska toimiluvan antaminen antaa aina luonnollisen monopolin. Siksi on hyväksyttävää, että eetterissä toimiluvan haltija on valtion omistama yhtiö. Suomessakin näin on asian laita. YLEllä on oikeus lisäksi koota katselulupamaksua ja periä huomattavaa vuokraa MTVltä. Näiden oikeuksien vastapainoksi YLEllä on myös erittäin suuri vastuu kansallisen kulttuurin ja kansallisen ohjelmatoiminnan tukemisessa. Se ei voi väistää tätä vastuuta eikä siirtää sitä muille. Toisaalta, jos asia periaatteessa hyväksytään, on myös syytä kaikin voimin tukea ja vahvistaa YLEä tässä tärkeässä tehtävässä.

Suurempi ongelma on ilmaisjakelu eli mainoksella rahoitetut televisio-, kaapeli- ja radiolähetykset. Ohjelmia ei tehdä katsojan ja kuulijan ehdoilla, vaan ne tehdään mainostajien ehdoilla. Tavoitteena on saada katsojaksi tai kuulijaksi kuuluisa keskimääräinen kuluttaja. Tuloksena on tietysti keskiarvoista, tasapaksua ohjelmaakin. Tämä on pääsääntö, josta on luonnollisestikin poikkeuksia. Tämä kehitys on ollut yhtäläinen sekä ulkomailla että kotimaassa.

Teknologinen kehitys, jossa Suomi on eurooppalaisittain kirkkaassa kärjessä, on mahdollistanut kaapeli-tv:ssä maksu-tv:n eli osoitteellisen jakelun kehittämisen. Syntyy normaali, lehden tilaajasuhdetta vastaava suhde katselijan ja kaapeliyhtiön välille. Katsojalla on valinnanmahdollisuuksia ja päätöksestään ja maksustaan riippuen hän saa seurata sitä ohjelmaa, johon hänen valintansa päätyy. Pidän tätä kehitystä periaatteessa erittäin tärkeänä sähköiselle vies-

tinnälle ja uskon, että se tulee muuttamaan sähköisen viestinnän luonnetta ja kilpailutilannetta merkittävästi. Vaikka kaapelioperointi sinänsä on tekniseen yksinoikeuteen perustuva, tarjoaa kaapeli runsaasti välityskapasiteettia ja antaa periaatteessa kaikille halukkaille mahdollisuuden toimia ohjelman tuottajina. Näin voi tapahtua joko mainosrahoitteisen tai maksu-tv-pohjaisen tuotannon pohjalta.

Kun maksu-tv-toiminta on ylittänyt kriittisen massansa, on se yleensä ensimmäinen väline, jossa tärkeät konsertit, urheilukilpailut, elokuvat jne. näytetään. On tärkeää, että tämä ymmärretään Suomessa ja lähdetään siitä, että esim. elokuvaoikeudet myydään teatterilevitykseen, videolevitykseen, kaapelilevitykseen ja eetterilevitykseen erikseen eikä hankita esityksiin kaikkia oikeuksia – ainakaan, jos tarkoituksena ei ole myydä niitä edelleen.

Maksu-tv-toiminnalla on siis erittäin tärkeä periaatteellinen merkitys sähköisessä viestinnässä. Siksi Sanoma-yhtymä on panostanut tähän toimintaan sekä kotimaassa että ulkomailla yhteistyössä suomalaisten elektroniikkayritysten kanssa. Seurauksena on ollut kotimaisen teknologian kehitys siten, että samaa tekonologiaa on voitu käyttää myös muissa maissa kotimaiselta pohjalta ponnistaen. Sanoma-yhtymän tarkoituksena on jatkaa edelleen tätä kehitystyötä ja panostaa maksu-tv-toiminnan kehittämiseen sekä Suomessa että ulkomailla.

Tarkoituksenamme on pyrkiä löytämään ja kehittämään sellaista kotimaista ohjelmaa, joka kiinnostaisi katsojia niin paljon, että he olisivat valmiita siitä maksamaan. Tässä työssä, kuten aikaisemmin totesin, tarvitaan kaikkien sähköisten viestimien piirissä työskentelevien yhteistyötä.

*

Perinteiseen tapaan olen toimitusjohtajan puheenvuorossa myös huomioinut keskeiset nimitykset yhtymässämme.

Sanomalehtiryhmässä nimitettiin suunnittelupäälliköksi Mikko Vuorikoski ja Sanomalan tuotantopäälliköksi Pekka Salmén. Varkauden tuleva paino sai paikallisjohtajakseen Martti Kosken. Ilta=Sanomien toimituspäälliköksi nimitettiin Hannu Savola. Yritysjulkaisujen päätoimittajaksi nimitettiin Marketta Rentola ja Terveys 2000 -lehden päätoimittajaksi Kaisa Larmela. Helsinki Televisio Oy sai varatoimitusjohtajakseen Pekka Jaakolan. Tytäryhtiön Crafton Graphic Company, Inc:n varatoimitusjohtajaksi nimitettiin Henry A. Engler, joka 1. 4. 1987 lähtien tulee toimimaan tämän yhtiön toimitusjohtajana.

Erikoislehdet Oy jatkaa Skimbaaja Ky:n toimintaa. Yhtiön toimitusjohtajana jatkaa Harri Roschier ja Skimbaaja-lehden päätoimittajana Ari Heinilä. Toukokuussa hankitun oslolaisen Janco Kabel-TV A/S:n toimitusjohtajana jatkaa Kjell Gulliksen.

*

Yhtymämme ja ympäristömme muuttuu. Sitä ei pidä kokea pelottavaksi, vaan mielenkiintoiseksi, jännittäväksi ja haastavaksi. Meillä on tietoa, taitoa, tahtoa sekä resursseja vastata näihin haasteisiin. Sen on henkilökuntamme kiitosta ansaitsevasti osoittanut. Lukijamme, katsojamme ja asiakkaamme ovat vastanneet yrittämiseemme myönteisesti, mistä olemme kiitollisia.

Jaakko Rauramo

Hallituksen kertomus Sanoma Osakeyhtiön toiminnasta vuodelta 1986

Kansainvälinen taloudellinen kehitys

Maailman talouteen vaikuttivat kertomusvuoden aikana voimakkaimmin öljyn tynnyrihinnan alentuminen 28 dollarista keskimäärin 15 dollariin sekä dollarin arvon aleneminen noin viidenneksellä.

Öljyä kuluttavien maiden saama sysäys talouden kasvuun oli kuitenkin vaikutuksiltaan odotettua vähäisempi. Epävarmuus raakaöljyn nykyisen hinnan pysyvyydestä kenties osaltaan hidasti kysynnän kasvua.

Raakaöljyn hinnan lasku merkitsi joka tapauksessa öljyä kuluttaville maille huomattavaa vaihtotaseen paranemista ja talouden elpymistä. Raaka-aineiden maailmanmarkkinoiden keskimääräiset dollarihinnat laskivat vuoden 1986 aikana öljyn hinnan romahduksen johdosta yli 25 %. Tästä seurasi kuluttajahintojen nousun merkittävä hidastuminen teollistuneissa maissa. Eräiden maiden osalta voitiin puhua jopa deflaatiokehityksestä.

USA:n bruttokansantuotteen kasvu hidastui jo vuonna 1985 2,5 %:iin ja jäi ennakkotietojen mukaan myös kertomusvuonna samaan lukemaan. Lisäksi tämäkin kasvu perustui sekä julkisen että yksityisen sektorin velkaantumiseen. Öljyn hinnan laskusta oli USA:lle myös negatiivisia seurauksia. Maan laaja öljysektori kärsi lamasta, joka puolestaan näkyi esim. investointitavaroiden kysynnän laskuna. Samoin USA:n maatalous ajautui vaikeuksiin elintarvikkeiden maailmanmarkkinahintojen laskiessa ja velkataakan rasittaessa maatiloja.

Kun USA:n talous ei elpynyt ja dollarin arvo alentui viidenneksellä, USA:n kauppatase jäi kertomusvuonnakin lähes 170 miljardia dollaria alijäämäiseksi. Tästä Japanin osuus on noin 57, Kanadan runsaat 20 ja Länsi-Euroopan runsaat 30 miljardia dollaria. Kauppataseongelmiin on löydettävä jokin ratkaisu. Tuotantoa on pyritty aktivoimaan keveämmällä rahapolitiikalla. Ellei USA pysty tasapainottamaan ulkomaankauppaansa, se saattaa ryhtyä kaupankäyntiä rajoittaviin kahdenvälisiin sopimuksiin.

Maailmantalouden lähinäkymät ovat kaikesta huolimatta suhteellisen hyvät. Nousukausi jatkunee myös kuluvana vuonna. Ennusteita heikentävät kuitenkin monet ongelmat: työttömyys Euroopassa, kehitysmaiden velkakriisi, Yhdysvaltojen budjettivaje ja protektionististen mielialojen leviäminen.

Taloudellinen kehitys Suomessa

Suomen länsi- ja itäviennin vastakkaissuuntaiset vaihtelut ovat tasoittaneet koko viennin vaihteluita. Tästä johtuen Suomen taloudellinen kehitys on viime vuosina ollut verrattain vakaa. Öljyn hinnan puolittuminen ja dollarin hinnan alentuminen viidenneksellä käänsivät kertomusvuonna Suomen kaupan Neuvostoliittoon runsaasti ylijäämäiseksi. Bilateraalikaupan luon-

teesta johtuen oli välttämätöntä alentaa itäviennin määrää. Sovittujen kauppojen vuoksi alentuminen ei ollut vielä kertomusvuoden aikana kovin voimakasta. Mutta jo syntynyt, arviolta noin 3,5 miljardin markan vientiylijäämä tulee huolimatta erilaisista rahoitusjärjestelyistä supistamaan Suomen vientiä ellei uusia tuontikohteita löydetä. Kaupan supistus on jo aiheuttanut ja tulee edelleen aiheuttamaan tuntuvia sopeutumis- ja työttömyysongelmia useille talouden osa-alueille.

Vuoden alkupuolella Suomen taloutta rasittivat idänkaupan supistumisen lisäksi monet lakot, inflatoriset palkkaratkaisut ja odotettua hitaammin elpynyt länsikauppa. Tästä johtuen Suomen kansantalouden keskeisimmät tunnusluvut kääntyivätkin alkuvuonna laskuun. Länsivienti elpyi kuitenkin selvästi vuoden loppupuolella, ja itäviennistä vapautuvaa kapasiteettia voitiin ainakin jossain määrin käyttää länsiviennin lisäämiseen. Useilla toimialoilla ovat mahdollisuudet viennin suuntaamiseksi länteen kuitenkin rajalliset.

Suomen vienti kokonaisuudessaan supistui määrällisesti 0,5 % ja arvoltaan 4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Länsiviennin määrä kasvoi runsaan prosentin, kun taas itävienti supistui 8 %. Teollisuustuotannon määrä pysyi edellisen vuoden tasolla, joskin se loppuvuotena saavutti jo 3 %:n hyvän kasvuvauhdin. Bruttokansantuotteen 1,5 %:n kasvu perustuu kokonaan palvelusten 3,5 %:n kasvuun.

Perinteisesti joulukuussa maksettavat veronpalautukset siirrettiin kuluvan vuoden tammikuuhun, mistä johtuen kotitalouksien reaalinen ostovoima kasvoi kertomusvuonna noin 2,5 %, mutta sen arvioidaan nousevan kuluvana vuonna peräti 4 %. Kun Suomen vienti kertomusvuoden aikana lievästi supistui, oli teollisuustuotannon kasvu kokonaan kotimaisen kysynnän varassa. Ongelmana on kotimaisen kulutuksen painottuminen tuontitavaroihin. Kaikkien kulutustavaroiden tuonti kasvoi 5 % eli 2 %-yksikköä enemmän kuin yksityisen kulutuksen kasvu.

Läntisissä teollisuusmaissa oli OECD-maiden vertailutilaston mukaan kertomusvuoden inflaatiovauhti hitain sitten vuoden 1964. Suomen inflaatio, 3,5 %, oli lievästi niin OECD:n eurooppalaisten jäsenmaiden kuin talousyhteisömaidenkin inflaatiota suurempi.

Graafinen teollisuus

Graafisen teollisuuden kehitys on viimeisen vuosikymmenen aikana ollut tasaisesti nouseva sekä tuotannon volyymin että kannattavuuden suhteen. Tuotannon volyymi on kasvanut selvästi muuta tehdasteollisuutta nopeammin. Mainonnan kokonaiskustannukset ovat viimeisen vuosikymmenen aikana Suomessa reaalisesti kaksinkertaistuneet. Kun lisäksi graafisen alan tuotteiden markkinaosuus mainosvälineenä on kasvanut, on alan tuotteiden kysyntä jatkuvasti lisääntynyt. Voimakas kysynnän kasvu on tehnyt mahdolliseksi tuotteiden hinnoittelun yleistä kustannusnousua nopeammin. Tästä on seurannut kannattavuuden hyvä kehitys. Kysynnän kasvun hidastuminen parin viimeisen vuoden aikana ja samanaikaisesti tapahtunut pääoma- ja rahoituskustannusten kasvu ovat katkaisseet positiivisen kannattavuuskehityksen. Kannattavuus on jonkin verran laskenut vuosina 1985 ja 1986.

Graafisen teollisuuden liikevaihto oli ennakkotietojen mukaan 12,0 miljardia markkaa, kasvu edelliseen vuoteen oli 4,9 %. Viennin kasvu hidastui, ja oli kertomusvuonna vajaa 7 %. Palkkakustannusten kasvu ilman sosiaalikustannuksia oli 8,1 %. Henkilöstön määrä kasvoi 0,6 %. Raaka-ainekustannukset kasvoivat liikevaihdon kasvua nopeammin eli 9,2 %. Investoinnit olivat lä-

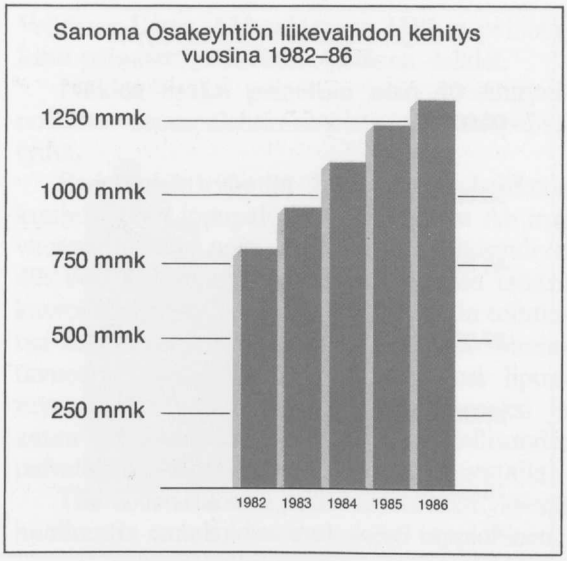

hes edellisen vuoden suuruiset eli 1,1 miljardia markkaa ja noin 9 % liikevaihdosta. Kustannusten liikevaihtoa nopeampi kasvu alensi jonkin verran alan kannattavuutta. Tosin kannattavuuden kehitys oli epäyhtenäinen eri kokoisilla ja tyyppisillä graafisen alan yrityksillä.

Sanomalehtien kehitys on viime vuosikymmenen aikana ollut muun graafisen alan kehitystä myönteisempi. Sanomalehdet ovat kasvattaneet muita medioita enemmän markkinaosuuttaan mainonnan kokonaiskustannuksista. Kertomusvuoden aikana sanomalehtien ilmoitusvolyymin kasvu pysähtyi. Sanomalehtien kokonaislevikki vuonna 1986 oli 3.152.431 kpl, kasvu 1,0 %. Aamupäivin 3–7 kertaa viikossa ilmestyvien lehtien levikin kasvu oli 0,6 % ja iltapäivälehtien levikin kasvu 4,9 %.

Sanomalehtien Liiton jäsenlehtien ilmoitusvolyymi oli 400.473 palstametriä, kasvu 0,2 %. Seitsenpäiväisten lehtien vuosikerran keskimääräinen tilaushinta oli kestotilauksena 483 mk ja määräaikaistilauksena 514 mk. Kestotilauksen hinta nousi 7,1 % ja määräaikaistilauksen 7,3 %.

Yleisaikakauslehtien kehitys on viime vuosina ollut epätyydyttävä. Niiden levikkikehitys on ollut laskeva ja ne ovat menettäneet osuuttaan mainosvälineenä. Niiden ilmoitusmäärä on jo toisena perättäisenä vuotena laskenut noin 5 %. Sen sijaan erikoisaikakauslehdet ovat kehittyneet täysin vastakkaisesti yleisaikakauslehtiin verrattuna.

Sanoma Osakeyhtiön kehitys

Sanoma Osakeyhtiön toiminta kertomusvuonna rakentui pääosin samoille toiminnoille, lehdille ja tuotteille kuin edellisinä vuosina. Vuoden aikana tehtiin kuitenkin joukko merkittäviä päätöksiä niin lehtien, tuotantokapasiteetin kuin ulkomaan toiminnan osalta.

Sanomalehtien tuotannon kannalta tärkeä päätös oli painotalon rakentamisesta Varkauteen. Ulkomaantoiminnan strategian kehittelyssä painopistealueeksi on valittu kaapelitelevisiotoiminta. Tämän mukaisesti ostettiin kertomusvuonna oslolainen kaapelitelevisioyhtiö Janco Kabel-TV A/S.

Lehtien osalta merkittävintä oli päätös korvata Me naiset -lehti kahdella uudella lehdellä, joista toinen ilmestyy viikottain ja toinen kuukausittain 1. 4. 1987 alkaen. Kertomusvuoden aikana ostettiin myös Skimbaaja-lehden julkaisuoikeudet.

Sanomalehtiryhmä

Vuosi 1986 oli uutistapahtumiltaan poikkeuksellisen runsas niin koti- kuin ulkomaillakin. Kevään kotimaisista uutisaiheista ehkä merkittävin oli tulopoliittinen kierros ja sitä seuranneet useat lakot. Vuoden loppua kohden lisääntyivät myös moninaiset eduskunta- ja presidentinvaalien ennakkovalmistelut. Presidentti Urho Kekkosen kuolema oli kansainvälisestikin suuri uutistapahtuma. Ulkomaiden tapahtumista pääministeri Olof Palmen murha sekä Tshernobylin ydinvoimalaonnettomuus olivat merkittävimpiä.

Helsingin Sanomain keskilevikki oli arkipäivisin 430.251 kpl ja sunnuntaisin 512.401 kpl. Arkilevikki kasvoi 2.637 kpl, 0,6 % ja sunnuntailevikki 6.930 kpl, 1,4 %. Levikin kasvua tapahtui pääkaupunkiseudulla ja muualla Uudellamaalla. Edellisenä vuonna 15 kertaa ilmestynyt Helsingin Sanomain kuukausiliite ilmestyi kertomusvuonna 24 kertaa. Kuukausiliitteen toimituksellinen sivumäärä kasvoi myös merkittävästi.

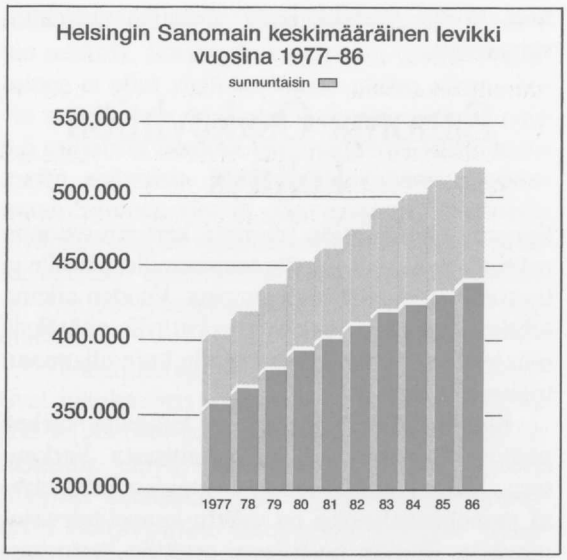

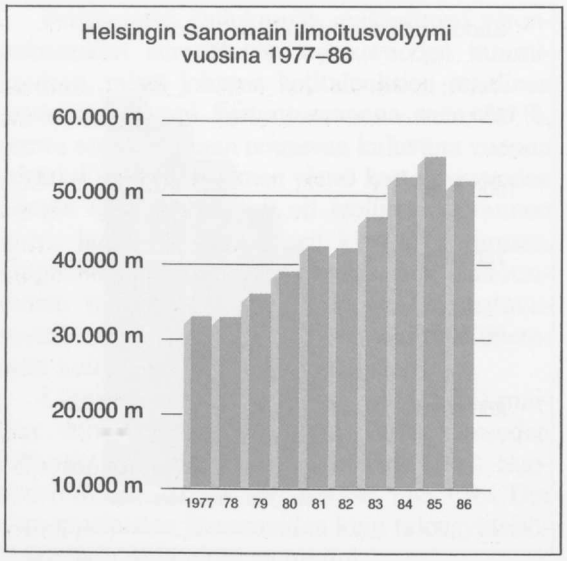

Ilmoitusvolyymi ilman kuukausiliitettä, 51.616,2 palstametriä, oli 4,9 % pienempi kuin edellisen vuoden ennätyksellinen palstamäärä. Kansantalouden matalan kasvun aiheuttama ilmoitusvolyymin supistus tapahtui lähinnä yritysten palvelukseen halutaan ilmoittelussa. Vuoden ilmoitusmäärä on silti volyymiltaan Helsingin Sanomain kaikkien aikojen tilaston kolmanneksi suurin. Ilmoitushintoja nostettiin kertomusvuoden aikana varsin maltillisesti eli marraskuussa keskimäärin 3 %.

Helsingin Sanomain vuosikerran hinta oli 1. 7. 1986 alkaen kestotilauksena 578 mk ja määräaikaistilauksena 599 mk. Kestotilauksen hinta nousi 4,3 % ja määräaikaistilauksen 4,0 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Irtonumeron hinta oli arkisin jo toisena perättäisenä vuotena sama eli 4,00 mk. Sunnuntain irtonumeron hinta nousi 1. 3. 1986 5,00 mk:sta 6,00 mk:aan.

Ilta=Sanomille vuosi oli menestyksellinen. Sekä lehden levikki että ilmoitusmyynti kasvoivat. Lehden keskilevikki oli 193.971 kpl ja viikonvaihteessa 230.772 kpl. Levikin kasvu arkisin oli 5,3 % ja viikonvaihteessa 4,9 %. Ilmoitusvolyymi kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 3,1 %.

Ilta=Sanomat oli myynnissä 400 paikkakunnalla ja kaikkiaan yli 7.000 myyntipisteessä. Lehden irtonumerohintaa ei muutettu kertomusvuoden aikana.

Sanomala-myynnin tehtävänä on markkinoida sanomalehtipainon vapaata painatus- ja postituskapasiteettia. Kertomusvuonna painettiin 9 säännöllisesti ilmestyvää lehteä: Hevosurheilu, Insinööriuutiset, Landsbygdens Folk, Luonnonsuojeluväki, Länsiväylä, Maaseudun Tulevaisuus, Tietoviikko, Uudenmaan työpaikat ja

Veikkaus-Lotto. Alihankintana HBL:n painotalossa painatettiin Kotimaa ja Sana -lehdet.

Näiden lisäksi painettiin noin 40 suurpainoksista sanomalehtimuotoista yksittäispainotyötä.

Sanomalehtiryhmän liiketoimintayksikköön kuuluva Oy Lippupalvelu – Biljettjänst Ab myi vuonna 1986 noin 5.800 yleisötilaisuuteen 490.000 kpl lippuja. Myytyjen lippujen määrä kasvoi edellisestä vuodesta 20 %. Yhtiön toimintaa kehitettiin ja rationalisoitiin edelleen toimintavuoden aikana. Käyttöönotettu uusi lipunmyyntijärjestelmä osoittautui onnistuneeksi ja antaa aikaisempaa paremmat mahdollisuudet palvella tilaisuuksien järjestäjiä ja lipunostajia.

Tilivuoden tulos oli positiivisesta kehityksestä huolimatta ennakoidun mukaisesti tappiollinen.

Sanomalehtiryhmän henkilöstö

Sanomalehtiryhmässä työskenteli vakinaisissa ja määräaikaisissa työsuhteissa yhteensä keskimäärin 1.725 henkilöä, joista toimittajia oli 461, toimihenkilöitä 612 ja työntekijöitä 652. Lehden jakajia oli 2.284. Oy Lippupalvelu – Biljettjänst Ab:n henkilöstön määrä oli 15.

Lehtikuva Oy

Kertomusvuoden alussa Lehtikuva Oy lisäsi ratkaisevasti kuvapalvelutarjontaansa kansainvälisistä uutistapahtumista liittymällä Reuterin lisäksi kiinteästi EPA/AFP International digitaaliseen kuvaverkostoon. Tämän johdosta Lehtikuva Oy vastaanottaa ainoana kuvatoimistona Suomessa uutiskuvansa kahdesta erillisestä kiinteästä telefotoverkostosta. Myös tekstioikeuksien myynti aloitettiin. Yhtiö voi nyt tarjota myös New York Times Syndicationin piiriin kuuluvien lehtien tekstioikeuksia Suomessa.

Kertomusvuosi oli kuvayhtiöille kuten sanomalehdistöllekin rikas uutistapahtumista. Niistä kuvaustoiminnan kannalta tärkeimmät olivat Ruotsin pääministeri Olof Palmen murha ja presidentti Urho Kekkosen hautajaiset. Suuri uutisaihe oli myös Mikkelin panttivankidraama. Muita merkittävimpiä tapahtumia olivat jalkapallon MM-kilpailut Meksikossa, kuninkaalliset häät Lontoossa sekä Reykjavikin huippukokous.

Av-tuotannon tilauskannan kehitys ei vastannut odotuksia, joten Lehtikuva Oy päätti vetäytyä tältä toiminnan alueelta.

Lehtikuva Oy:n palveluksessa työskenteli vuoden 1986 aikana keskimäärin 82 henkilöä.

Yhtiön tulos oli hieman edellisvuotta parempi ja tasoltaan hyvä.

Sanomaprint

Sanomaprint tulosyksikön päätuoteryhmiä olivat aikakauslehdet, kirjat, yritysjulkaisut ja kaupalliset painopalvelut. Liiketoiminnallisen tulosyksikön vastuualueeseen kuuluivat myös tytäryhtiöt Tecnopress Oy, Oy Linguaphone Ab ja kertomusvuoden aikana toimintaansa aktivoinut Erikoislehdet Oy.

Sanomaprintin organisaatiota kehitettiin edelleen tulosvastuulliseen suuntaan. Tuotannollinen painopiste siirtyi kertomusvuoden aikana Martinlaaksoon, kun jo edellisen vuoden marraskuussa toimintansa aloittanut uusi rotaatiopaino saavutti tavoitteena olleen tuotantotason.

Aikakauslehdistölle kulunut vuosi oli vaikea. Lehtien levikit laskivat edelleen. Sanomaprintin lehtien levikki kääntyi jo kertomusvuoden toisella puoliskolla lievään nousuun. Alkuvuoden alhaisemman levikin vuoksi koko vuoden yhteenlaskettu levikki laski 1,3 %. Osa Sanomaprintin levikin laskusta aiheutui tarkoituksellisista toimenpiteistä, joiden tavoitteena oli tervehdyttää lehtien levikkirakennetta luopumalla suurilla

markkinointipanoksilla hankitusta lisälevikistä. Yleisaikakauslehtien ryhmässä levikit taantuivat eniten. Sen sijaan erikoisaikakauslehtien kehitys oli parempi. Sanomaprintin lehdistä mm. et ja Tiede 2000 kasvoivat edelleen. Terveys 2000, josta edellisenä vuonna oli ilmestynyt yksi näytenumero, sai lukijoiden keskuudessa hyvän vastaanoton. Jo ensimmäisenä varsinaisena toimintavuotena lehden levikki oli runsaat 18.000 kpl.

Aikakauslehtien osuus kokonaismediamarkkinoista pieneni kuluneen vuoden aikana, vaikka ilmoitustuotot säilyivät edellisvuoden tasolla. Sanomaprintin ilmoitustuotot kehittyivät alan yleisen kehityksen mukaisesti.

Sanomaprint säilytti asemansa merkittävimpänä suomalaisena lastenlehtien julkaisijana. Tuoreimman tutkimuksen mukaan nuorison lukuinnostus ei sähköisen viestinnän kasvusta huolimatta ole vähentynyt vaan jopa lievästi kasvanut, vaikka vaihtoehdot lasten ja nuorten vapaa-ajan käytölle ovat viime vuosina lisääntyneet voimakkaasti.

Kertomusvuoden aikana Sanomaprint julkaisi kymmentä yritysjulkaisua. Uusina tuotteina ilmestyivät Avec ja Ranskalainen ikkuna.

Kaupallisen kirjapainotoiminnan alueella kilpailu on suuresta ylikapasiteetista johtuen ollut kireää. Se on johtunut alan kapasiteettia lisäävistä investoinneista, jotka ovat olleet kysyntään nähden ylimitoitettuja.

Skimbaaja Ky:n kustantaman Skimbaajalehden julkaisuoikeudet siirtyivät Sanoma Osakeyhtiölle 11. 8. 1986 alkaen.

Sanomaprint-ryhmään kuuluvan, tietokonealan aikakauslehtiä julkaisevan Tecnopress Oy:n toiminta kehittyi myönteisesti, ja yhtiön kannattavuus oli hyvä.

Sanomaprint-ryhmään kuuluvan Oy Linguaphone Ab:n toiminta oli tuotteiden osalta edellisten vuosien kaltaista. Kiristyneen kilpailun johdosta myynti jäi budjetoitua vähäisemmäksi ja tulos ennakoitua huonommaksi. Toiminnan kannattavuus oli näin ollen epätyydyttävä.

Sanomaprintin henkilöstö

Sanomaprintissä työskenteli vakinaisissa ja määräaikaisissa työsuhteissa yhteensä keskimäärin 780 henkilöä, josta toimittajia 81, toimihenkilöitä 233 ja kirjatyöntekijöitä 466. Tecnopress Oy:n henkilöstön määrä oli 29, Oy Linguaphone Ab:n 7 ja Erikoislehdet Oy:n 7.

Uudet Viestimet

Startel

Tulosyksikkö Startelin liiketoiminta koostui yritysinformaation tuottamisesta ja markkinoinnista sekä painetussa muodossa että sähköisinä tietopalveluina.

Kertomusvuoden aikana Startelin toiminta, mukaan lukien tytäryhtiö Sininen Kirja Oy, kehittyi myönteisesti ja tulosyksikkö saavutti sille asetetut tavoitteet. Yksikön sähköisten tietopalvelujen käyttäjiä oli vuoden lopussa noin 600, yritystiedostojen tilaajamäärä kasvoi 69 %.

Startel toteutti ja käynnisti kertomusvuoden aikana useita projekteja, kuten maksu-tv-järjestelmän Helsinki Televisio Oy:lle ja uuden tietojärjestelmän tietokantakustannustoimintaa varten, joka otettiin käyttöön marraskuussa.

Startel aloitti huhtikuussa elektronisen pörssipalvelun, joka välittää kurssitiedot ja uutiset suoraan pörssisalista. Palveluista muodostui nopeasti pörssimeklareitten ja sijoittajien työväline. Sitä käytti vuoden lopussa jo 200 arvopaperikauppiasta.

Startelin tietopankin käyttäjille avattiin myös ensimmäinen sähköinen pankkipalvelusovellutus, SYP-Telset, jonka avulla voidaan katsoa tilitietoja ja suorittaa maksuja. Marraskuussa solmittiin yhteistyösopimus Suomen Luotonantajayhdistyksen kanssa yritysluottotietojen välittämisestä Startelin tietopankin päätekäyttäjille.

Posti- ja telelaitos ja Startel tekivät joulukuussa sopimuksen kansainvälisten tietokantojen välittämisestä Suomessa EasyNet-tietohakujärjestelmän avulla. EasyNetin kautta on pääsy yli 800 eri tietokantaan 16 tietopankissa. Järjestelmää voidaan jatkossa käyttää Startelin tietopankin kautta.

Julkaisutoimintaa laajennettiin Uudet Viestimet -aikakauslehdellä sekä julkaisemalla lokakuusta lähtien sijoittajille tarkoitettua Pörssiviikko-tietomuistiota.

Yrityshakemistojen kustantamiseen keskittynyt tytäryhtiö Sininen Kirja Oy toimi osana Startel-ryhmää. Sininen Kirja Oy julkaisi yrityshakemistot Kuumat linjat 1986, Sininen Kirja XVIII, Suomen yritysten taseet ja taustat 87 sekä Johtoporras IX. Lisäksi yhtiö käynnisti oman osoitemyynnin ja huolehti Startelin sähköisten yritystiedostojen tuotannosta ja markkinoinnista.

Sininen Kirja Oy saavutti sille asetetut tavoitteet ja yhtiön liiketaloudellinen tulos oli varsin tyydyttävä.

Startelin henkilöstö

Tulosyksikössä työskenteli vakinaisissa ja määräaikaisissa työsuhteissa yhteensä keskimäärin 75 henkilöä, joista Sininen Kirja Oy:ssä 49.

Kaapelitelevisiotoiminta

Helsinki Televisio Oy

Helsinki Televisio Oy:ssä saatiin vuonna 1986 päätökseen useiden vuosien kehitysprojekti uuden maksu-tv-järjestelmän käyttöönottamiseksi ja uusien ohjelmapalvelujen käynnistämiseksi. Uusi järjestelmä kotipäätteineen ja hallinnollisine tietokonejärjestelmineen otettiin käyttöön huhtikuussa. Vuoden loppuun mennessä oli käynnistetty kolme uutta maksu-tv-palvelua: Elokuvakanava, Urheilukanava ja Lastenkanava. Elokuvakanavaa ylläpitää Suomessa HTV:n tytäryhtiö FilmNet Oy.

Merkittävä panostus tulevaisuuteen oli myös HTV:n verkon välityskyvyn kehittämiseen tähdännyt suunnittelutyö, joka johti vuoden 1986 aikana sopimukseen Helsingin Puhelinyhdistyksen kanssa koko pääkaupunkiseudun kattavan valokaapeliverkon rakentamisesta.

HTV:n verkkoon liitettiin vuoden 1986 aikana 11.900 uutta asuntoa, ja vuoden lopussa HTV:n ohjelmapalveluja voitiin vastaanottaa kaikkiaan 119.000 taloudessa. Uusien osaverkkojen rakennustyöt käynnistettiin yhdeksässä kaupunginosassa Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. HTV:n maksullisilla ohjelmapalveluilla oli vuoden lopussa kaikkiaan 25.830 tilaajataloutta. Uusi Kotipääte oli toimitettu jo 3.000 tilaajalle, joilla eri maksu-tv-kanavia oli yhteensä 3.770.

Käyttöönotetun kotipäätejärjestelmän ja uusien maksu-tv-palveluiden kiinteät kustannukset rasittivat ennakoidulla tavalla HTV:n taloudellista tulosta tilikaudella 1986. Kun yhtiön liikevaihto etupäässä verkkoon liitettyjen talouksien ja ohjelmapalvelujen tilaajien lukumäärän lisääntymisestä johtuen kasvoi 25 %, oli HTV:n toiminnan tulos kuitenkin edellisvuotta parempi.

Helsinki Televisio Oy:ssä oli vakinaisissa ja määräaikaisissa työsuhteissa yhteensä keskimäärin 97 henkilöä.

Janco Kabel-TV A/S

Janco Kabel-TV A/S on Oslossa toimiva kaapelitelevisioyhtiö, jonka Sanoma Osakeyhtiö osti toukokuussa 1986. Janco Kabel-TV A/S:n tehtävänä on välittää katsojilleen korkeatasoisia televisio-ohjelmia. Yhtiön kaapeliverkkoon oli vuoden lopussa liitetty kaikkiaan 142.000 taloutta, joista 6.500 kytkettiin vuoden 1986 aikana. Verkossa välitettiin Norjan ja Ruotsin yleistelevisio-ohjelmat, paikallista ohjelmatarjontaa sekä Sky Channel -satelliittiohjelmaa.

Lisääntynyt kiinnostus uusiin ohjelmapalveluihin merkitsi yhtiön asennustoiminnalle tuntuvaa kasvua. Janco Kabel-TV A/S:n liikevaihto kasvoi toimintavuonna 28 %. Volyymikasvun ja toiminnan tehostumisen vuoksi yhtiön toiminnan tulos oli merkittävästi edellisvuotta parempi, ja kannattavuus oli tyydyttävä.

Sanoma, Inc. ja Crafton Graphic Company, Inc.

Kiinteistötoimintaa harjoittavan Sanoma, Inc:in toiminta kehittyi budjetin mukaisesti, ja kannattavuus oli hyvä. Crafton Graphic Company, Inc:lle kertomusvuosi oli saneerausvuosi. Yhtiön myynti ei kehittynyt budjetin mukaisesti ja kannattavuus oli heikko. Tämä johtui lähinnä heikosta kysyntätilanteesta New Yorkin alueella ja kiristyneestä hintakilpailusta sekä uusien koneiden sisäänajosta. Epätyydyttävää kannattavuuskehitystä pahensi vielä eräiden avainhenkilöiden vaihtuminen. Toteutettu saneeraus ja suoritetut henkilökiinnitykset tekevät mahdolliseksi liiketoiminnan muodostumisen kannattavaksi jo kuluvan vuoden aikana.

Sanoma Osakeyhtiön henkilöstö

Sanoma Osakeyhtiössä oli vakinaisissa ja määräaikaisissa työsuhteissa yhteensä keskimäärin 2.675 henkilöä, jossa lisäystä edelliseen vuoteen 21 henkilöä. Sanomalehdenjakajia oli 2.284 ja asiamiehiä 2.143. Palkkakustannukset mukaan lukien lakisääteiset henkilösivukulut olivat yhtiön liikevaihdosta 40,7 %. Lisäksi eläkesäätiö maksoi eläkkeitä 10.787.250,43 mk. Yhtiön tytäryhtiöiden palveluksessa oli yhteensä keskimäärin 421 henkilöä.

Investoinnit

Sanoma Osakeyhtiön investoinnit olivat yhteensä 277,8 mmk. Tästä kiinteistöinvestoinnit olivat 39,0 mmk, kone- ja kalustoinvestoinnit 150,6 mmk, arvopaperit 83,2 mmk ja muut 5,0 mmk.

Sanomalehtituotannon merkittävin investointi oli sisäänpistojärjestelmän asentaminen, jolla käsitetään esipainetun liitteen koneellista syöttöä lehden sisään. Järjestelmä kattaa kaikki Sanomalassa olevat kahdeksan tuotantolinjaa. Uudistus edellytti varastotilan laajentamista, joka aloitettiin kertomusvuoden keväällä. Investointiin sisällytettiin myös postituksen ja tehdaspalvelun tilojen laajentaminen.

Sanomalehtien osalta investoitiin varsin mittavasti uusiin atk-järjestelmiin. Toimitusjärjestelmää laajennettiin ja hankittiin ilmoitusjärjestelmä, joka otettiin käyttöön vuoden lopussa. Kertomusvuonna tehtiin päätös Varkauden painon rakentamisesta. Painokoneeksi valittiin sveitsiläinen Wifag.

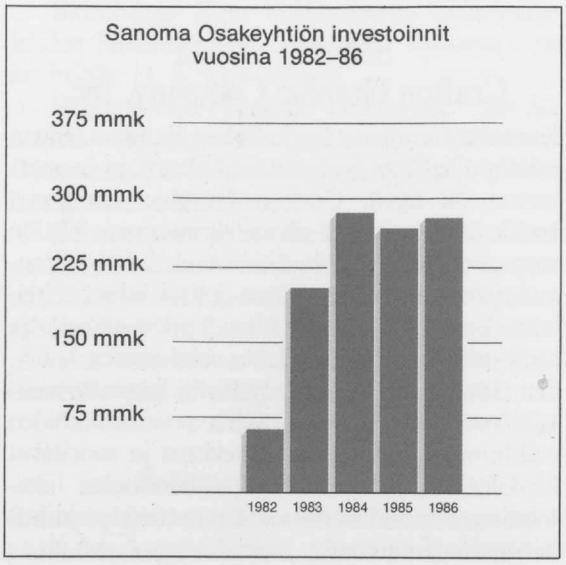

Sanomaprintin investoinnit olivat lähinnä kone- ja laitehankintoja, joista suurimpana mainittakoon Sci-tex kuvankäsittelyjärjestelmän laajennus.

Kiinteistöjen investoinneista oli merkittävin Ludviginkatu 2–10:n saneerauksen saattaminen pääosiltaan valmiiksi. Erottaja 9–11:n saneerausta jatkettiin, ja työt saataneen päätökseen vuoden 1987 loppuun mennessä.

Sanoma Osakeyhtiö myi Kiinteistöosakeyhtiö Paloaukion ja Asunto-osakeyhtiö Paloheinäntien osakkeet kokonaisuudessaan.

Tuloksen muodostus

Sanoma Osakeyhtiön tulos oli edelleen tasoltaan hyvä vaikka kannattavuus oli lievästi edellisvuotta alhaisempi. Tuloksen alentuminen vuoden 1985 tasosta oli budjetoitu suhdanne-ennusteisiin perustuen. Pääomakustannusten nousuun vaikuttivat viime vuosina suoritetut mittavat investoinnit ja vielä tilaus- ja asennusvaiheessa olevat investointiprojektit.

Sanoma Osakeyhtiön liikevaihto oli 1.342,8 mmk, kasvua edelliseen vuoteen 8,7 %. Operatiiviset kustannukset kasvoivat lievästi liikevaihtoa nopeammin eli 9,5 %. Käyttökate oli 246,5 mmk. Vertailukelpoinen kasvu edelliseen vuoteen oli 5,2 %. Käyttökate oli 18,4 % liikevaihdosta, kun vertailukelpoinen käyttökate edellisenä vuotena oli 19,0 %.

Elinkeinoverolain sallimat enimmäispoistot olivat 118,1 mmk ja ainoastaan 3,1 % edellisvuotta suuremmat. Tulos ennen varauksia ja veroja oli 144,4 mmk. Vertailukelpoinen kasvu EVL:n maksimipoistojen jälkeen edelliseen vuoteen oli 10,2 %. Käyttäen suunnitelman mukaisia poistoja oli tulos täsmälleen edellisen vuoden suuruinen. Yhtiön nettovelat olivat 9,4 % liikevaihdosta eli täsmälleen edellisen vuoden suuruiset. Nettovelkaisuusasteen edullista kehitystä on tukenut hyvän kannattavuustason lisäksi voittovarojen jääminen pääosiltaan yhtiön käyttöön.

Sanoma-yhtymän tuloslaskelma 1.1.–31.12. 1986

(1.000 mk)		1986		1985
Myyntituotot		1.992.045		1.820.193
Myynnin oikaisuerät				
Alennukset	114.479		107.346	
Luottotappiot	4.994		5.375	
Liikevaihtovero	65.208		54.075	
Provisiot ja mainostoimistopalkkiot	167.188		157.237	
Muut oikaisuerät	160.158	– 512.027	145.331	– 469.364
Liikevaihto		1.480.018		1.350.829
Tila- ja konevuokratuotot		+ 9.439		+ 12.003
Muuttuvat kulut				
Aineet ja tarvikkeet	346.272		302.145	
Palkat ja palkkiot	364.310		340.910	
Muut muuttuvat kulut	120.997		119.540	
Varaston muutos	+ 13.728	– 845.307	+ 17.562	– 780.157
Myyntikate		644.150		582.675
Kiinteät kulut				
Palkat ja palkkiot	143.728		127.222	
Vuokrat	26.788		23.963	
Muut kiinteät kulut	204.259	– 374.775	186.673	– 337.858
Käyttökate		269.375		244.817
Poistot				
Rakennuksista ja rakennelmista	16.593		17.613	
Koneista ja kalustosta	111.176		104.428	
Aineettomista oikeuksista	843		583	
Muista pitkävaikutteisista menoista	6.312		5.316	
Konsernin lisäpoistot	4.638	– 139.562	2.342	– 130.282
Liikevoitto		129.813		114.535
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	33.398		26.834	
Osinkotuotot	5.497		2.824	
Muut rahoitustuotot	508		85	
Korkokulut	– 35.991		– 29.681	
Muut vieraan pääoman kulut	– 2.048	+ 1.364	– 1.605	– 1.543
		131.177		112.992
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Tuotot	11.560		6.064	
Kulut	– 2.142	+ 9.418	– 2.277	+ 3.787
Voitto ennen varauksia ja veroja		140.595		116.779
Varausten muutokset				
Varastovaraus, lisäys –/vähennys +	+ 4.588		– 9.609	
Investointivaraus, lisäys	– 61.550		– 45.413	
Muut varaukset, lisäys	– 28.400	– 85.362	– 22.518	– 77.540
Välittömät verot	29.196		24.560	
– Käyttörahastosta	– 27.016	– 2.180	– 23.134	– 1.426
Vähemmistön osuus tytäryhtiöiden tuloksesta		– 450		+ 360
Tilikauden voitto		mk 52.603		mk 38.173

Sanoma-yhtymän tase 31.12.1986

Vastaavaa

(1.000 mk)		1986		1985
Rahoitusomaisuus				
Rahat ja pankkisaamiset	102.274		77.426	
Myyntisaamiset	234.352		225.640	
Lainasaamiset	181.590		155.942	
Ennakkomaksut	3.010		3.084	
Siirtosaamiset	44.855		34.538	
Muut rahoitusvarat	104.873	670.954	85.901	582.531
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	48.820		62.101	
Tavarat ja keskeneräiset työt	17.344	66.164	14.915	77.016
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot				
Maa-alueet	93.114		94.595	
Rakennukset ja rakennelmat	220.230		182.976	
Koneet ja kalusto	321.583		269.614	
Muut aineelliset hyödykkeet	27.227		10.175	
Osakkeet ja osuudet	131.742		85.012	
Aineettomat oikeudet	5.269		4.005	
Pitkävaikutteiset menot yhtiöiden taseista	24.712	823.877	23.784	670.161
Konserniaktiiva		41.333		8.657
Arvostuserät		877		1.340
		mk 1.603.205		mk 1.339.705

Vastattavaa

(1.000 mk)		1986		1985
Vieras pääoma				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	69.761		79.039	
Ennakkomaksut	177.339		164.144	
Siirtovelat	151.767		124.635	
Muut lyhytaikaiset velat	48.759	447.626	36.390	404.208
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	158.940		76.121	
Eläkelainat	266.114		245.638	
Muut pitkäaikaiset velat	24.343	449.397	22.709	344.468
Varaukset				
Varastovaraus	19.994		24.172	
Investointivaraukset	267.770		206.383	
Muut varaukset	125.729	413.493	97.082	327.637
Vähemmistön osuus		8.421		7.516
Oma pääoma				
Sidottu	72.180		75.501	
Vapaa	159.485		142.202	
Tilikauden voitto	52.603	284.268	38.173	255.876
		mk 1.603.205		mk 1.339.705

Sanoma-yhtymän liitetiedot 31.12.1986

1. Yhtymään kuuluvat yhtiöt
   Yhtymään kuuluvat emoyhtiö Sanoma Osakeyhtiö ja seuraavat toimivat tytäryhtiöt: Erikoislehdet Oy, Helsinki Televisio Oy, Janco Kabel-TV A/S alakonserni, Lehtikuva Oy, Oy Linguaphone Ab, Oy Lippupalvelu – Biljettjänst Ab, Sanoma, Inc. alakonserni, Simonpaino Oy, Sininen Kirja Oy ei-toimivine tytäryhtiöineen Suomalainen Yritystiedosto Oy ja Liiketieto – Business Information Oy, Tecnopress Oy, kiinteistöyhtiöt: Asunto-osakeyhtiö Ilkantie 13, Asunto-osakeyhtiö Laajavuorenkuja 3, Kiinteistöosakeyhtiö Erottajankatu 9–11 sekä ei-toimiva Kodin Kuvalehti – Terve Lapsi Oy.
2. Oman pääoman muutokset

Sidottu oma pääoma	
1. 1. 1986	75.501.157,59
Myytyjen osakkeiden arvonkorotus	– 1.782.709,82
Muuntoeron vähennys	– 1.538.110,00
31. 12. 1986	72.180.337,77
Vapaa oma pääoma	
1. 1. 1986	180.374.774,02
Jaettu osinkoa	– 2.840.304,00
Annettu lahjoituksia	– 406.495,00
Käytetty veroihin	– 27.015.718,69
Myytyjen osakkeiden arvonkorotus	+ 1.782.709,82
Helsinki Televisio Oy:n liittymismaksut	+ 9.480.799,83
Muuntoeron vähennys	– 1.890.536,29
	159.485.229,69
Tilikauden voitto	52.602.545,10
31. 12. 1986	212.087.774,79

3. Velan vakuudeksi annetut arvopaperit ja saamisoikeudet 17.560.992,79
   Velan vakuudeksi annetut kiinnevelkakirjat 127.000.000,00
   Takaukset 3.317.586,30
   Ehdollinen velvoite 700.000,00
4. Käyttöomaisuuden verotusarvot
   Maa-alueet 33.349.330,00
   Rakennukset ja rakennelmat 133.112.144,00
   Osakkeet ja osuudet 208.097.975,00
5. Eläkesäätiön vastuuvajaus 25.250.085,82
6. Yhtymän osakkeet käyvät ilmi emoyhtiön liitetiedoista. Osakkeiden kirjanpito-arvo on 131,7 mmk, johon sisältyy emoyhtiön osakkeiden lisäksi tytäryhtiöiden omistamia puhelin- ja huoneisto-osakkeita 4,9 mmk.

Sanoma Osakeyhtiön tuloslaskelma 1.1.–31.12. 1986

(1.000 mk)		1986		1985
Myyntituotot		1.814.613		1.672.885
Myynnin oikaisuerät				
Alennukset	112.101		105.799	
Luottotappiot	4.752		4.938	
Liikevaihtovero	61.560		50.960	
Provisiot ja mainostoimistopalkkiot	166.842		157.224	
Tuoterahdit	113.827		106.804	
Muut oikaisuerät	12.772	−471.854	11.662	−437.387
Liikevaihto		1.342.759		1.235.498
Tila- ja konevuokratuotot (1)		+ 9.163		+ 8.355
Muuttuvat kulut				
Aineet ja tarvikkeet (2)	307.049		265.512	
Palkat ja palkkiot	337.453		316.248	
Muut muuttuvat kulut	122.084		120.271	
Varaston muutos	+ 13.361	−779.947	+ 16.837	−718.868
Myyntikate		571.975		524.985
Kiinteät kulut				
Palkat ja palkkiot	119.199		108.999	
Vuokrat	29.482		23.522	
Muut kiinteät kulut (3)	176.816	−325.497	164.741	−297.262
Käyttökate		246.478		227.723
Poistot (4)				
Rakennuksista ja rakennelmista	14.102		14.086	
Koneista ja kalustosta	99.380		96.548	
Aineettomista oikeuksista	702		521	
Muista pitkävaikutteisista menoista	3.894	−118.078	3.335	−114.490
Liikevoitto		128.400		113.233
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	34.203		28.662	
Osinkotuotot	5.498		2.824	
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	100		1.200	
Muut rahoitustuotot	392		1.966	
Korkokulut	− 33.431		− 27.093	
Muut vieraan pääoman kulut	− 1.610	+ 5.152	− 1.593	+ 5.966
		133.552	-	119.199
Satunnaiset tuotot ja kulut (5)				
Tuotot	10.981		5.661	
Kulut	− 94	+ 10.887	− 291	+ 5.370
Voitto ennen varauksia ja veroja		144.439		124.569
Varausten muutos				
Varastovaraus, lisäys −/vähennys +	+ 4.677		− 10.099	
Investointivaraus, lisäys	− 61.550		− 45.300	
Muut varaukset, lisäys (6)	− 26.000	− 82.873	− 23.829	− 79.228
Välittömät verot	26.915		23.112	
– Käyttörahastosta	26.915	–	− 23.112	–
Tilikauden voitto		mk 61.566		mk 45.341

Suluissa olevat numerot viittaavat kohtaan "Lisätietoja tuloslaskelmasta ja taseesta vuodelta 1986" sivulla 26.

Sanoma Osakeyhtiön tase 31.12.1986

Vastaavaa

(1.000 mk)		1986		1985
Rahoitusomaisuus				
Rahat ja pankkisaamiset	66.613		66.306	
Myyntisaamiset (7)	191.911		189.690	
Lainasaamiset (8)	247.236		170.380	
Ennakkomaksut	759		2.030	
Siirtosaamiset	40.912		31.412	
Muut rahoitusvarat (9)	100.668	648.099	77.518	537.336
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet (10)	42.881		58.982	
Valmiit tavarat ja keskeneräiset työt	11.369	54.250	8.630	67.612
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot				
Maa-alueet	56.406		57.023	
Rakennukset ja rakennelmat	129.971		105.184	
Koneet ja kalusto	237.164		230.102	
Ennakkomaksut, koneet	42.416		1.635	
Osakkeet ja osuudet	126.819		81.837	
Osakkeet ja osuudet, tytäryhtiöt	165.904		145.414	
Aineettomat oikeudet	4.541		3.432	
Muut pitkävaikutteiset menot	10.849	774.070	11.525	636.152
		mk 1.476.419		mk 1.241.100

Vastattavaa

(1.000 mk)		1986		1985
Vieras pääoma				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	54.791		66.799	
Ennakkomaksut (7)	163.465		156.169	
Siirtovelat	140.582		116.824	
Muut lyhytaikaiset velat	32.140	390.978	27.068	366.860
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	115.494		36.347	
Eläkelainat (11)	258.071		240.294	
Muut lainat	10.231	383.796	10.231	286.872
Varaukset				
Varastovaraus	18.987		23.664	
Investointivaraukset	261.886		200.336	
Muut varaukset	120.413	401.286	94.413	318.413
Oma pääoma				
Sidottu				
Osakepääoma	14.202		14.202	
Arvonkorotusrahasto	1.399	15.601	1.399	15.601
Vapaa				
Käyttörahasto	214.001		198.916	
Lahjoitusvaraus	–		7	
Voitto edellisiltä vuosilta	9.191		9.090	
Tilikauden voitto	61.566	284.758	45.341	253.354
		mk 1.476.419		mk 1.241.100

Sanoma Osakeyhtiön liitetiedot 31.12.1986

1. Oman pääoman muutokset	
Käyttörahasto	
1. 1. 1986	198.916.028,93
Siirretty voittovaroista	+ 42.000.000,00
Käytetty verojen maksuun	– 26.914.817,02
31. 12. 1986	214.001.211,91
Lahjoitusvaraus	
1. 1. 1986	6.495,00
Siirretty voittovaroista	+400.000,00
Annettu lahjoituksina	–406.495,00
31. 12. 1986	–
Voittovarat	
1. 1. 1986	54.431.094,71
Käytetty osingonjakoon	– 2.840.304,00
Siirretty käyttörahastoon	– 42.000.000,00
Siirretty lahjoitusvaraukseen	– 400.000,00
	9.190.790,71
Tilikauden voitto	61.565.939,04
31. 12. 1986	70.756.729,75
2. Velan vakuudeksi annetut arvopaperit	14.523.466,90
Velan vakuudeksi annetut kiinnevelkakirjat	122.000.000,00
Takaukset	2.581.663,65
Takaukset konserniyhtiöiden puolesta	14.136.163,51
Vastuut konserniyhtiöiden puolesta	5.637.676,61
3. Saamiset tytäryhtiöiltä	67.961.545,35
Velat tytäryhtiöille	13.018.357,94
4. Käyttöomaisuuden verotusarvot	
Maa-alueet	27.881.512,00
Rakennukset	117.945.218,00
Osakkeet ja osuudet	203.592.187,68
Osakkeet ja osuudet, tytäryhtiöt	70.005.346,10
5. Eläkesäätiön vastuuvajaus	25.154.616,81
6. Eläkesitoumuksista aiheutuva vastuu	1.339.245,00

7. Sanoma Osakeyhtiön omistamat toisten yhtiöiden osakkeet 31. 12. 1986

Tytäryhtiöt	kpl	muutos edell. vuodesta	osuus kaik. osakk. %	nimellisarvo	kirjanpitoarvo	muutos edell. vuodesta
Kiinteistöosakeyhtiö						
Erottajank. 9–11	3.678	–	100	367.800,00	58.395.130,00	
As. Oy Ilkantie 13	1.207	–	100	6.493.660,00	6.493.660,00	–
As. Oy Laajavuorenkuja 3	14.902	–	100	30.549.100,00	30.549.100,00	–
As. Oy Paloheinäntie 7 .	–	– 304	–			–1.450.080,00
Erikoislehdet Oy	10.000	+ 9.900	100	500.000,00	500.000,00	495.000,00
Helsinki Televisio Oy ...	3.298	–	72,09	3.627.800,00	3.627.800,00	–
HS-Invest A/S	500	+ 500	100	NOK 50.000	34.095,00	34.095,00
Janco Kabel-TV A/S (×)	1.000	+ 1.000	100	NOK 225.00	13.425.106,10	13.425.106,10
Kiinteistöosake-yhtiö Paloaukio	–	– 578	–			– 764.650,00
Kodin Kuvalehti – Terve Lapsi Oy (ei toimintaa)	10	–	100	100,00	100,00	–
Lehtikuva Oy	75.000	–	100	750.000,00	1.025.400,45	–
Oy Lippupalvelu-Biljettjänst Ab	3.000	–	100	120.000,00	831.200,00	–
Oy Linguaphone Ab ...	25.000	–	100	250.000,00	461.320,00	–
Sanoma, Inc.	400	+ 100	100	USD 400,00	17.222.480,00	5.184.000,00
Simonpaino Oy	1.000	–	100	1.000.000,00	20.493.782,50	–
Sininen Kirja Oy	1.000	+ 490	100	100.000,00	9.226.021,70	3.566.901,70
Tecnopress Oy	708	–	100	354.000,00	3.619.233,94	
Tytäryhtiöt yht.					165.904.429,69	
Osakkuusyhtiöt:						
Enso-Gutzeit Oy	18.157		0,02	181.570,00	137.809,34	
Finnair Oy	292.011	+ 14.480	1,22	1.460.055,00	1.868.285,81	589.625,60
Helsingin Telset Oy	50	–	33,34	500.000,00	150.000,00	– 450.000,00
Kajaani Oy	21.996	+ 21.996	0,02	439.920,00	2.670.381,65	2.670.381,65
Kansallis-Osake-Pankki .	166.949	+148.147	0,15	3.338.980,00	5.807.123,52	5.426.794,49
Kymi-Strömberg Oy ...	202.743	+109.277	1,19	10.137.150,00	17.061.696,18	3.626.470,71
Metsäliiton Teollisuus Oy	57.120	+ 36.000	0,70	2.856.000,00	3.617.325,30	2.562.840,00
Oy Nokia Ab	630.760	+575.630	1,32	12.615.210,00	39.292.028,65	21.750.465,52
Nordic Investors Limited	100	–	20,00	USD 10,000	5.630.750,00	–
Oy Radio Ykkönen – Radio Ettan Ab	10	–	14,28	100.000,00	100.000,00	
Rauma-Repola Oy	21.934	–	0,02	219.340,00	285.174,70	
Rautakirja Oy	62.422	+ 1.903	17,33	15.605.500,00	5.976.339,72	3.814.829,60
Spontel Oy	1.000	–199.000	0,02	50.000,00	49.746,90	–9.950.253,10
Oy Ekokem Ab	60	–	0,71	120.000,00	120.000,00	–
Oy Suomen Yhdys-pankki Ab	389.348	+358.225	0,15	3.893.480,00	9.037.922,28	8.638.935,00
Muut					1.541.917,29	145.018,65
Osakkuusyhtiöt yhteensä					93.346.501,34	
Huoneisto-osakkeet					33.472.241,95	6.156.882,00
Kaikki yhteensä					mk 292.723.172,98	65.472.362,92

(×) Mukaanluettuna HS-Invest A/S:n omistamat osakkeet.

Sanoma-yhtymän ja Sanoma Osakeyhtiön rahoituslaskelmat 1984–1986

	Sanoma-yhtymä			Sanoma Osakeyhtiö		
Varojen lähteet (Mmk)	**1986**	**1985**	**1984**	**1986**	**1985**	**1984**
Tulorahoitus						
Käyttökate	274,8	240,3	230,7	251,6	235,0	202,3
Rahoitustuotot ja -kulut	1,4	– 1,5	16,6	5,2	6,0	20,9
Muu tulorahoitus (netto)	– 1,3	10,3	– 2,7	0,2	–	–
Käyttöomaisuuden luovutustuotot	29,7	116,0	3,4	32,4	110,3	3,4
Tytärosakkeiden myynti	3,4	–	–	–	–	–
– Verot	– 29,3	– 24,6	– 26,4	– 26,9	– 23,1	– 23,2
Pääomarahoitus						
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys	109,0	71,0	32,2	98,6	59,0	26,8
Liittymismaksut						
Helsinki Televisio Oy	13,2	12,2	–	–	–	–
Arvostuserien vähennys	0,5	–	0,2	–	–	–
Muuntoero	–	–	1,8	–	–	–
Yhteensä (A)	401,4	423,7	255,8	361,1	387,2	230,2
Varojen käyttö						
Voitonjako						
Osingot	2,8	2,7	2,4	2,8	2,8	2,5
Muu voitonjako	0,4	0,3	0,2	0,4	0,4	0,2
Siirto eläkesäätiölle	5,5	7,5	–	5,1	7,3	–
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	295,8	281,3	302,2	277,8	263,6	281,7
Tytäryhtiöosakkeiden hankinta	34,0	5,6	3,7	–	–	–
Arvostuserien lisäys	–	1,2	–	–	–	–
Vähemmistöosuuden vähennys	–	0,1	–	–	–	–
Muuntoero	3,2	3,4	–	–	–	–
Yhteensä (B)	341,7	302,1	308,5	286,1	274,1	284,4
Liikepääoman muutos						
Rahoitusomaisuuden lisäys +/vähennys –	+ 81,9	+ 148,4	– 49,2	+ 110,8	+ 120,9	– 49,7
Vaihto-omaisuuden lisäys +/vähennys –	– 13,5	– 18,2	+ 36,8	– 13,4	– 16,8	+ 36,3
Lyhytaikaisen vieraan pääoman lisäys –/vähennys +	– 8,7	– 8,6	– 40,3	– 22,4	+ 9,0	– 40,8
Yhteensä (A–B)	59,7	121,6	– 52,7	75,0	113,1	– 54,2

Rahoitus ja omaisuusrakenteen kehitys

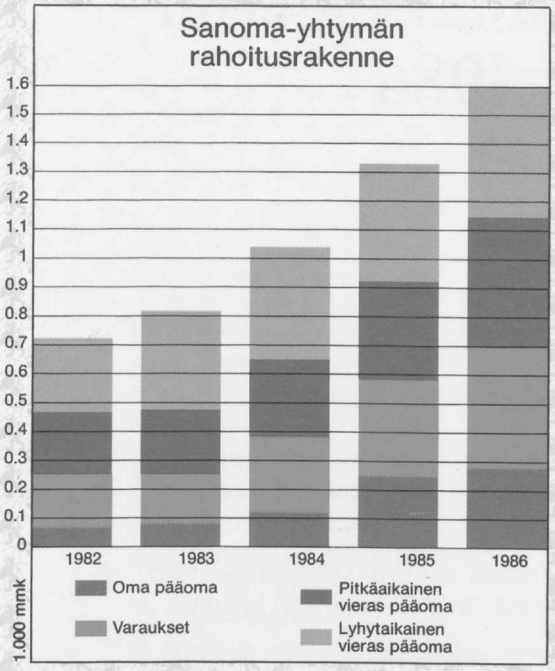

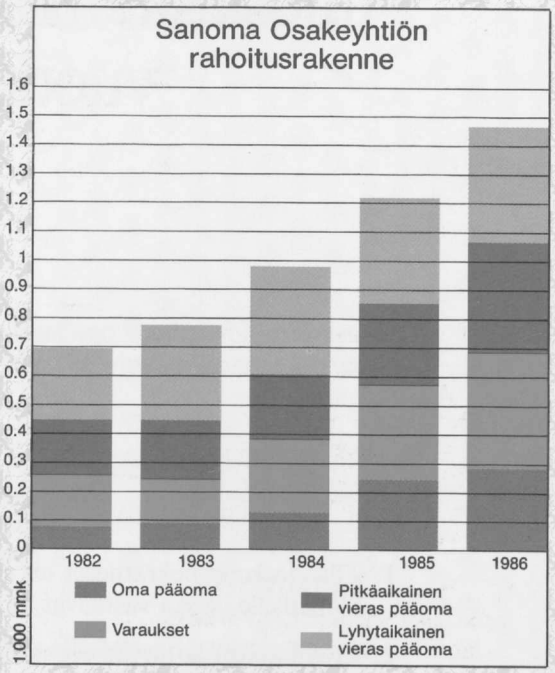

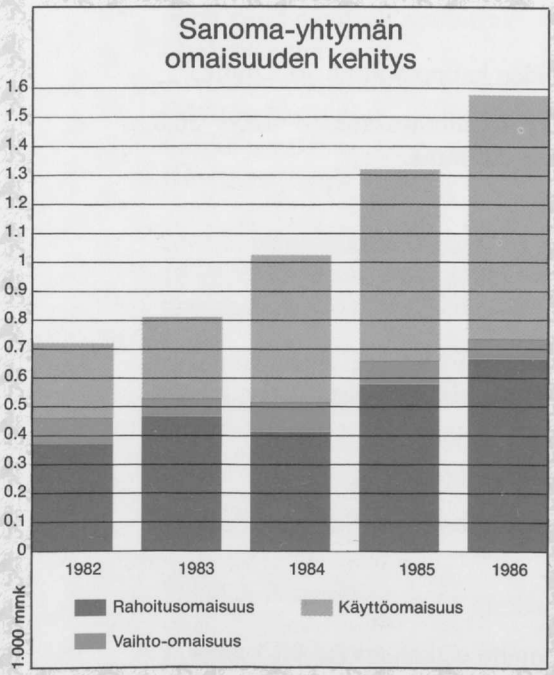

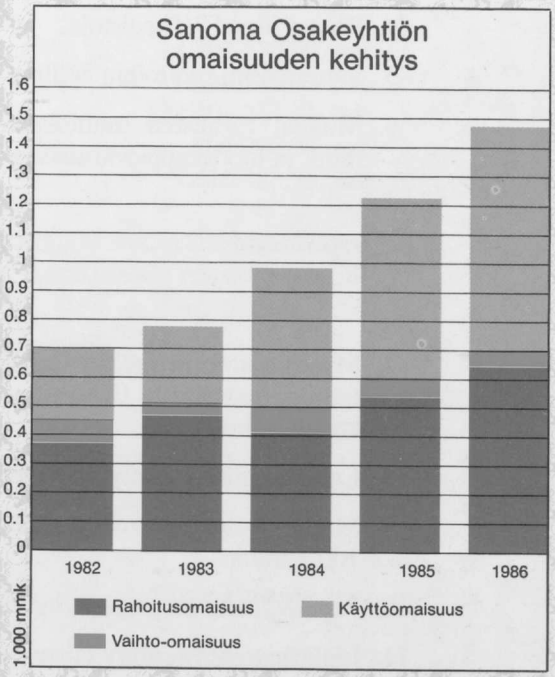

Lisätietoja Sanoma Osakeyhtiön tuloslaskelman ja taseen eriin vuodelta 1986

Tuloslaskelma

1. Tila- ja konevuokratuotot on siirretty erästä muut tuotot käyttökatteen yläpuolelle, koska vastaavat kulut sisältyvät muihin kiinteisiin kuluihin.
2. Erään aineet ja tarvikkeet sisältyy paperin ostoja 228,6 mmk.
3. Muihin kiinteisiin kuluihin sisältyy siirto eläkesäätiölle, 5,1 mmk. Vastaava siirto oli vuonna 1985 7,3 mmk.
4. Poistot ovat EVL-poistoja.
5. Satunnaisiin tuottoihin sisältyy osakkeiden kauppavoittoa 10,7 mmk.
6. Muiden varausten muutoksiin sisältyy toimintavarauksen lisäys 26,8 mmk ja luottotappiovarauksen vähennys 0,8 mmk.

Tase

7. Myyntisaamisiin sisältyy saamisia tilauksista 98,9 mmk. Ennakkomaksut toimittamattomista tilauksista, 163,5 mmk, sisältyy vastattavien ennakkomaksuihin.
8. Lainasaamisiin sisältyy lainoja tytäryhtiöille 66,0 mmk.
9. Muihin rahoitusvaroihin sisältyy investointitalletus Suomen Pankkiin 100,2 mmk.
10. Paperivarasto on pienentynyt edellisvuodesta 15,3 mmk.
11. Eläkelainoihin sisältyy lainaa yhtiön omalta eläkesäätiöltä 90,3 mmk.

Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä

Tilikauden voitto on 61.565.939,04 mk. Edellisen vuoden voittovaroista on käytettävissä 9.190.790,71 mk. Näin ollen on yhtiökokouksen käytettävissä yhteensä 70.756.729,75 mk.

Hallitus ehdottaa, että em. varoista	70.756.729,75 mk
– jaetaan osinkona 6,00 mk osaketta kohden eli	2.840.304,00 mk
– siirretään käyttörahastoon	58.000.000,00 mk
– siirretään lahjoitusvaraukseen hallituksen päätettäväksi	500.000,00 mk
– ja jäännös	9.416.425,75 mk

jätetään voitto- ja tappiotilille ja että hallitus oikeutetaan käyttämään vapaan oman pääoman varoja verojen maksuun vuoden 1987 aikana.

Mikäli yhtiökokous hyväksyy edellä olevan ehdotuksen, tulevat yhtiön omat varat olemaan seuraavat:

Osakepääoma	14.201.520,00 mk
Arvonkorotusrahasto	1.399.240,00 mk
Käyttörahasto	272.001.211,91 mk
Lahjoitusvaraus	500.000,00 mk
Käyttämättömät voittovarat	9.416.425,75 mk

Investointivarauksen määrä on 261.886.000,00 mk, varastovarauksen 18.987.000,00 mk, luottotappiovarauksen 9.460.000,00 mk sekä toimintavarauksen 110.953.000,00 mk.

Helsinki 20. 2. 1987

Aatos Erkko

Teo Mertanen

Patricia Seppälä

Väinö J. Nurmimaa

Aarne Castrén

Jaakko Rauramo

Pentti J. K. Kouri

Sanoma Osakeyhtiön maksamat palkat ja sosiaalikulut

	1986	1985
Työssäoloajalta henkilökunnalle maksetut palkat ja palkkiot	350.312.092,15	329.050.703,95
Sairaus- ja äitiyslomapalkat	10.563.553,39	9.823.405,60
Vuosilomapalkat m.l. velan muutos	81.004.852,07	73.285.763,15
Palkat ja palkanluonteiset erät	441.880.497,61	412.159.872,70
Työnantajan sosiaaliturvamaksut	29.914.852,16	29.052.335,90
TEL-, TAEL- ja LEL-vakuutusmaksut	52.449.256,54	54.260.061,00
Muut lakisääteiset henkilösivukulut	8.002.248,45	7.406.545,15
Yhteensä	90.366.357,15	90.718.942,05
Vapaaehtoiset henkilösivukustannukset	15.970.811,65	14.070.389,69
Siirto eläkesäätiölle	5.100.000,00	7.312.000,00
Yhteensä	21.070.811,65	21.382.389,69
Palkkiot henkilökuntaan kuulumattomille	17.518.793,58	16.350.348,52
Kaikki yhteensä	570.836.459,99	540.611.552,96

Sosiaalikuluissa ei ole mukana tilojen, kaluston tms. vuokria eikä muitakaan sisäisiä veloituksia.

Vuoden 1986 summiin sisältyy palkkoja ja palkkioita hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle 2.503.103,88 mk.

Yhtymän vuonna 1986 maksamat palkat olivat 506.258.006,26 mk, joista palkkoja ja palkkioita hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajille 4.801.522,39 mk.

Tilintarkastuskertomus

Olemme tarkastaneet Sanoma Osakeyhtiön tilikauden 1986 kirjanpidon, tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä hallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa.

KHT-yhteisö Salmi, Virkkunen & Helenius Ky on suorittanut tilikauden aikana jatkuvaa tarkastusta.

Emoyhtiö

Tilinpäätös on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tuloslaskelman mukaan tilikauden voitto on 61.565.939,04 markkaa.

Puollamme

tuloslaskelman ja taseen vahvistamista;

vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;

taseen mukaisen voiton käyttämistä hallituksen toimintakertomuksessaan esittämällä tavalla.

Konserni

Konsernitilinpäätös on laadittu voimassa olevien säännösten mukaisesti. Konsernitaseen mukainen vapaa oma pääoma on 212.088.000 markkaa.

Puollamme

konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistamista.

Helsingissä 6. päivänä maaliskuuta 1987

Aimo Autio
KHT

Antti Helenius
KHT

Sanomalehdet

Helsingin Sanomat

Toimitus

Helsingin Sanomain toimitukselle vuosi 1986 oli poikkeuksellisen runsas uutisvuosi, jolle antoivat leimansa monet yllättävät suurtapahtumat. Lehden palstoilla käyty keskustelu taloudellisista ja yhteiskunnallisista asioista oli tavallista vilkkaampaa johtuen teollisuuden rakennemuutoksista ja vaalien lähestymisestä. Vuosi 1986 oli myös lehden sisällön monien osauudistusten aikaa.

Toimituksen valmiudet suurissa uutistilanteissa mitattiin useita kertoja. Merkittävää oli myöhäisten keskiyön tuntienkin tehokas hyväksikäyttö. Myös lehden omien kannanottojen tuoreus ja monipuolisuus lisääntyivät.

Lehden pääkirjoituksissa pidettiin erityisesti silmällä ponnistuksia Suomen idänkaupan ongelmien ratkaisemiseksi, pakolaiskysymyksiä, vaaliasetelmien kehittymistä ja Helsingin keskustan suunnittelua.

Helsingin Sanomain mielipidesivun kolumnistikuntaan lisättiin vuoden aikana kuusi uutta kirjoittajaa.

Kotimaan uutisaiheista nousivat merkittävimmiksi kevään tulopoliittinen kierros ja sitä seuranneet lakot, eduskunta- ja presidentinvaalien valmistelu, Helsingin keskustan arkkitehtikilpailun ratkeaminen, presidentti Urho Kekkosen kuolema ja Mikkelin panttivankisurma.

Ulkomaiden tapahtumista mainittakoon Ruotsin pääministerin Olof Palmen murha sekä Tshernobylin ydinvoimalaonnettomuus, jonka tapahtumien jälkiseuranta synnytti runsaasti myös Suomea koskevaa uutistoimintaa.

Taloustoimitusta työllistivät erityisesti suuret uudelleenjärjestelyt maamme teollisuudessa sekä toimenpiteet Suomen markan arvon turvaamiseksi.

Urheilun merkittävimmät selostustehtävät olivat jääkiekon MM-kisat Moskovassa, jalkapallon MM-kisat Meksikossa ja yleisurheilun EM-kisat Stuttgartissa.

Lehden sisällön kohdalla toteutettiin asteittaisia uudistuksia. Vuoden aikana vakiinnutettiin edellisen vuoden lopulla toteutettu radio- ja tv-sivujen uudistus. Kesäkuussa toimeenpantiin ajankohtaisosastossa päivittäisen sääraportin uudistus. Kulttuuriosastossa aloitettiin äänilevyjen seuranta, jonka tuloksena ilmestyy levysivu kerran viikossa. Lehden sivut 2 ja 3 saivat uuden ulkoasun lokakuussa. Tässä yhteydessä kolmossivu muuttui 7-palstaiseksi.

Ns. sunnuntaisivujen määrä väheni vuoden aikana, mutta toisaalta näillä sivuilla julkaistu-

jen juttujen määrä lisääntyi. Sunnuntaisivuilla käsiteltiin erityisesti tuoreita, ajankohtaan sidottuja aiheita aikaisempaa enemmän.

Kuukausiliite ilmestyi vuoden 1986 alusta lähtien kahdesti kuussa. Liitteen toimituksellinen sivumäärä kasvoi ennalta arvioitua runsaammaksi.

Vuoden aikana tehtiin runsaasti suunnittelutyötä myöhemmin toteutettavien uudistusten parissa. Suunnitelmiin kuuluvat mm. sunnuntailehden rakenteen uudistaminen ja valmistautuminen toimitusgrafiikan käytön olennaiseen lisäämiseen.

Toimituksen organisaatiota muutettiin keskittämällä Kymen ja Mikkelin läänien aluetoiminta Lappeenrantaan sijoitettuun Kaakkois-Suomen aluetoimitukseen.

Markkinointi ja jakelu

Aikaisemmin Helsingin Sanomain ja Sanomaprintin aikakauslehtien yhteisen, asiamiesmyyntiä johtavan kenttäosaston hajauttaminen kahdeksi itsenäiseksi yksiköksi saatiin toteutetuksi vuoden loppuun mennessä.

Pääkaupunkiseudun ja muun Uudenmaan levikkiorganisaation uudistamista jatkettiin.

Levikkimarkkinoinnin tietojärjestelmän kehittäminen ja tekninen uudistaminen aloitettiin vuoden lopulla. Parannettu systeemi otetaan käyttöön vuoden 1988 alusta.

Levikkimarkkinointia palvelevaa tutkimustoimintaa kehitettiin ja laajennettiin.

Tuotanto ja investoinnit

Vuoden 1986 loppuun mennessä asennettiin kahdeksan tuotantolinjan liitteiden sisäänpistojärjestelmä. Tämän jälkeen on mahdollista kuukausiliitteen sisäänpisto koko painokseen samana päivänä ja sunnuntailehden painaminen kahdessa osassa. Keskusvaraston laajennusosan yhteyteen valmistuu sisäänpistojärjestelmän tarvitsema varastotila, joka otetaan käyttöön vuonna 1987.

Kertomusvuoden kevätpuolella Helsingin Sanomain ja Ilta=Sanomien latomot eriytettiin. Uuden ilmoitusjärjestelmän perustamisessa edettiin suunnitelmien mukaisesti. Osana kokonaishanketta otettiin SII-ilmoitusladontajärjestelmä käyttöön vuoden lopussa.

Vuoden 1985 syyskuussa käynnistettiin sanomalehtiryhmässä selvitystyö tuotantokapasiteetin laajentamiseksi. Selvityksen lähtökohtana oli kuljetus- ja jakelukustannusten alentaminen sekä tilaajien palvelutason parantaminen niin pääkaupunkiseudulla kuin muuallakin Suomessa. Tuloksena oli ehdotus rakentaa uusi painoyksikkö Helsingin alueen ulkopuolelle sen sijaan, että Sanomalan painatuskapasiteettia edelleen laajennettaisiin.

Useista vaihtoehdoista valittiin Varkaus ja A. Ahlström Osakeyhtiön kanssa allekirjoitettiin sopimus. Valitulla vaihtoehdolla saavutettiin lähtökohtana olleet tavoitteet sekä synergisiä etuja, jotka liittyvät rakentamiseen ja materiaalivirtoihin.

Investointihanke on varsin mittava. Sen kokonaishankintameno on noin 230 mmk.

A. Ahlström Osakeyhtiön paperitehtaan vierellä olevalle neljän hehtaarin suuruiselle tontille rakennetaan sanomalehtipainorakennus, jonka pinta-ala on 9.500 m^2 ja tilavuus 60.000 m^3. Painokoneeksi on valittu Wifag-tehtaan valmistama 10-yksikköinen sanomalehtirotaatio, johon tulee kotimaisen Altim Control Oy:n ohjausjärjestelmä.

Marraskuussa 1986 sovittiin tietoliikenneyhteydestä Sanoma Osakeyhtiön ja Posti- ja telelaitoksen kesken. Tämä suuritehoinen tiedonsiirtoväylä avataan Helsingin ja Varkauden välille ja se mahdollistaa Helsingin Sanomain ja Ilta=Sanomien sivujen siirtämisen Helsingistä Varkauteen kesästä 1988 alkaen.

Varkauden paino työllistää valmistuttuaan välittömästi noin 45 henkeä. Sanoma Osakeyhtiön palvelukseen tuli 1. 12. 1986 insinööri Martti Koski, joka nimitettiin uuden painon paikallisjohtajaksi.

Ilta=Sanomat

Ilta=Sanomat on maan toiseksi suurin sanomalehti ja suurin iltapäivälehti.

Ilta=Sanomien toimitus keskittyi lehden sisällön kehittämiseen. Organisaatio ja toimitukselliset aikataulut pysyivät entisellään lisääntyneestä painosmäärästä huolimatta.

Sisällön kehittämisessä keskeisellä sijalla oli luotettavuuden ja runsaan uutistarjonnan ylläpitäminen. Tämä perustui näkemykseen, että lukijoiden jatkuvan kiinnostuksen takaa parhaiten runsas päivittäinen uutis- ja viihdeaineisto, joka täyttää korkeat laatuvaatimukset.

Viikonvaihdenumeron haluttavuutta lisättiin aineistoa monipuolistamalla. Sisältöä täydennettiin mm. nelisivuisella sarjakuvaliitteellä ja asiapitoisemmalla tekstiaineistolla.

Kuukausittain ilmestyvistä teemaliitteistä saatiin myönteisiä kokemuksia, joiden perusteella niiden tuottamista päätettiin jatkaa. Lisäksi kiinnitettiin huomiota liitteiden ulkoasun kehittämiseen.

Erikoispainoksia tehtiin vuoden aikana pääministeri Olof Palmen murhasta, Mikkelin panttivankisurmasta ja kaasuvuodosta aiheutuneesta Oulunkylän suurhälytyksestä. Itsenäisyyspäivän jälkeisenä sunnuntaina julkaistiin Ilta=Sanomien historian ensimmäinen sunnuntainumero. Se oli ilmestymispäivänään maan ainoa sanomalehti.

Kertomusvuonna Ilta=Sanomien latomo eriytettiin Helsingin Sanomain latomosta. Lehti painetaan Sanomalassa. Vuoden lopussa Ilta=Sanomat oli saatavilla 400 paikkakunnalla yli 7.000 myyntipisteessä.

Oy Lippupalvelu – Biljettjänst Ab

Oy Lippupalvelu – Biljettjänst Ab on erikoistunut tietokoneistettuun lipunmyyntiin. Lippujen välityksessä käytetään yhtiön kehittämää LP-System myyntijärjestelmää, jonka avulla ylläpidetään keskustietokoneelle keskitettyä ajankohtaista lippuvarastoa. Sen ansiosta asiakkaalla on mahdollisuus saada kulloinkin parhaat jäljellä olevat paikat jostakin yhtiön viidestä lipunmyyntipisteestä. Asiakas voi varata liput myös puhelimitse. Tällöin hän voi joko noutaa liput mistä tahansa Oy Lippupalvelu – Biljettjänst Ab:n myyntipisteestä tai asioidessaan Suur-Helsingin ulkopuolelta pyytää lähettämään ne postiennakolla. Järjestelmän ansiosta tilaisuuden järjestäjän ei tarvitse painattaa pääsylippuja, ja hän voi muotoilla lipputekstin mieleisekseen. Lisäksi hän saa ajan tasalla olevat myyntitiedot päätteeltä aina tarvittaessa.

Sanomaprint

Aikakauslehdet

Me naiset -lehti on viikottain ilmestyvä ajankohtainen ja viihteellinen naistenlehti. Kohderyhmään kuuluvat ensisijaisesti 20–50-vuotiaat naiset.

Vuoden aikana ilmestyi 14 muotia, kauneutta, ruokaa, liikuntaa, laihdutusta, ja ihmissuhteita käsittelevää erikoisnumeroa sekä aiheisiin liittyviä teemanumeroita.

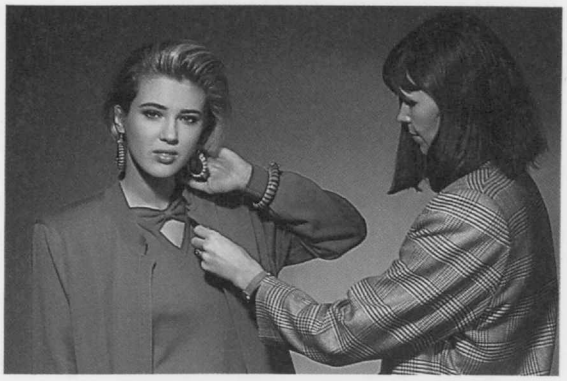

Kertomusvuonna laaditun suunnitelman mukaan Me naiset -lehteä kehitetään edelleen. Se jatkaa vuoden 1987 huhtikuusta lähtien viikottaisena naistenlehtenä lähtökohtanaan lehden nykyinen sisältö. Samalla lehden tuotantoaikataulua nopeutetaan ja ilmestymispäivä muuttuu perjantaiksi.

Me naiset -lehden kehitystyön tuloksena syntynyt uusi kuukausilehti *Gloria* on korkeatasoinen ja uudenaikainen naistenlehti, jonka peruselementteinä ovat muoti, ruoka, kauneus ja sisustus. Lehti alkaa ilmestyä huhtikuussa 1987.

Kodin Kuvalehti on palveluhenkinen kodin hyötylehti ja samalla läheinen ja luotettava naisten ja perheiden lukulehti.

Edellisenä vuonna aloitettua kehitystyötä sisällön monipuolistamiseksi jatkettiin. Tilaajatutkimuksissa saatu positiivinen palaute ja korkea irtonumeromyynti ovat vahvistaneet muutoksen suunnan oikeaksi.

Vuoden 1986 aikana julkaistiin neljä asumiseen ja sisustamiseen liittyvää teemanumeroa ja uutuutena kaksi koko perheen käyttövaatteita käsittelevää muotinumeroa.

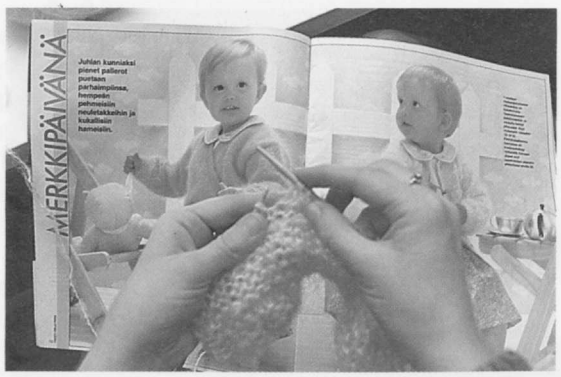

Lehden pääaihealueesta, ruoasta, julkaistiin useita erikoisnumeroita, joista erityisesti erillisenä ilmestynyt Kodin Ruokalehti saavutti suuren suosion.

Suuri Käsityökerho on käsitöiden erikoisaikakauslehti, joka tarjoaa malleja koko perheen vaatteisiin ja kodin tekstiileihin.

Lehden mallitarjontaa tarkistettiin käyttäen apuna keväällä suoritettua lukijatutkimusta. Ompelun osuutta lisättiin julkaisemalla 4 ylimääräistä kaava-arkkia sekä opettava Ompele näin -sarja. Uusina alueina otettiin mukaan Extra -palstat ja askartelu.

Lehti säilytti asemansa markkinoilla lisääntyneestä käsityölehtitarjonnasta huolimatta.

et-lehti on eläkeikää lähenevien ja jo eläkkeelle siirtyneiden aikuisten naisten ja miesten erikoisaikakauslehti.

Lehden uudeksi päätoimittajaksi nimitettiin 1. 1. 1986 alkaen Marjukka Luomala. Lehden suosio lisääntyi edelleen ja levikki kohosi yli 100.000 kappaleen rajan.

Vuoden aikana julkaistiin 6 teemanumeroa: Hyvä olo, Kotimaan matkailu, Kesäkäsityöt, Harrastukset, Asunto Espanjassa ja Kylpyläloma ulkomailla.

Tiede 2000 on erikoisaikakauslehti, jonka tavoitteena on lisätä tieteellisen tutkimuksen ja sen tulosten ymmärtämistä sekä lisätä ja laajentaa kansalaisten kiinnostusta tieteeseen. Lehden julkaisijana on Tieteen tiedotus r.y.

Kertomusvuoden alussa uudistettiin lehden logo, ulkoasu ja koko sekä lisättiin sivumäärää.

Terveys 2000 on lääketieteestä kertova erikoislehti. Lehteä julkaistaan yhteistyössä Suomalainen Lääkäriseura Duodecim r.y:n sekä Tieteen tiedotus r.y:n kanssa.

Kertomusvuosi oli lehden ensimmäinen varsinainen ilmestymisvuosi. Lehden päätoimittajaksi nimitettiin 1. 3. 1986 Kaisa Larmela. Lehden saaman runsaan kiinnostuksen johdosta ilmestymiskertoja päätettiin lisätä neljästä kahdeksaan.

Eläinmaailma on erikoislehti kaikille luonnosta ja eläimistä kiinnostuneille. Vuoden 1986 aikana jatkettiin sisällön ja ulkoasun kehittämistä ja lehden kuvapinta-alaa lisättiin.

Toimintavuoden aikana järjestettiin vuotuinen valokuvauskilpailu sekä Etsi Suomen suurin muurahaiskeko -kilpailu. Näkyvimpiä erikoisaiheita olivat liitteet Tarkkaile kevään edistymistä, Avain kesäpihan luontoon sekä Häkkilintuopas.

Vuosi 1986 oli *Kansa Taisteli – miehet kertovat* -lehden kolmaskymmenes ja samalla viimeinen ilmestymisvuosi. Kolmen vuosikymmenen aikana ilmestyi 350 numeroa, joissa julkaistiin 3.500 artikkelia. Sivuja tehtiin kymmenisen tuhatta, ja kuvia julkaistiin parikymmentä tuhatta.

Kansa Taisteli -lehden julkaisijana toimi Sotamuistoyhdistys r.y. ja kustantajana Sanoma Osakeyhtiö.

Lehden päätoimittaja oli vuodesta 1976 lähtien eversti evp. Eero Eräsaari.

Tecnopress Oy

Tecnopress Oy julkaisee uudesta teknologiasta

kertovia *MikroBitti, Hifi, Tietokone* ja *Prosessori* erikoisaikakauslehtiä.

MikroBitti-lehti on konemerkeistä riippumaton kotitietokoneen käyttäjien erikoislehti, joka kertoo mikrojen toiminnasta, testaa ja esittelee kotimikroja, oheislaitteita, ohjelmia ja pelejä.

Hifi-lehti tarjoaa tietoa audio- ja videolaitteista alan ammattilaisille ja harrastajille. Testien lisäksi lehti kertoo alan uutisia, selostaa laitteiden toimintaa ja tekniikkaa sekä tarjoaa keskustelufoorumin.

Tietokone on tietokonealan ammattilehti, joka palvelee myös tulevaisuuden atk-ammattilaisia. Lehti sisältää tietoa laite- ja ohjelmavalinnoista, jo hankittujen laitteiden käytöstä, atk-alan tulevaisuuden näkymistä ja erilaisista sovellutusmahdollisuuksista.

Prosessori-lehti on elektroniikan ja automaation ammattilehti, jonka sisältö painottuu elektroniikkaan, mittaus- ja säätötekniikkaan sekä robotiikkaan. Lehti tarjoaa lukijoilleen myös uutisia alan suuntauksista ja tuotteista.

Erikoislehdet Oy

Erikoislehdet Oy:n julkaisema *Skimbaaja* on urheilun erikoisaikakauslehti. Sisältö painottuu lasketteluun, mutta lehti käsittelee monipuolisesti myös tennistä ja surffausta.

Lasten- ja nuortenlehdet

Viikottain ilmestyvä *Aku Ankka* julkaisi sarjakuvien lisäksi lähes jokaisessa numerossa toimituksellista aineistoa kuten "Oma nurkka" tai lyhyitä kertomuksia eri aloilta. Lehti oli mukana nimikkokilpailujensa, valtakunnallisen Aku Ankka -pujottelun sekä nuorten SM-tenniskilpailun järjestämisessä.

Roope-setä, taskulehti on 12 kertaa vuodessa 100-sivuisena ilmestyvä sarjakuvalehti. Toimituksellista aineistoa monipuolistettiin vuoden aikana.

Nalle Puh on perheen pienimpien satusarjakuvalehti. Jokaisessa numerossa oli Risto Reippaan postilaatikko sekä askartelutehtäviä.

Liisa Ihmemaassa -aineiston loputtua lehti korvattiin marraskuusta lähtien *Maija Mehiläinen* -lehdellä. Liisa Ihmemaassa -lehdestä ilmestyi vuoden aikana 20 numeroa sekä kaksi taskukirjaa ja albumia. Maija Mehiläistä tulee vuonna 1987 ilmestymään 24 numeroa ja joka kolmas kuukausi sarjakuvakirja.

Kirjat

Toimintavuoden aikana julkaistiin 103 nimikettä. Tuotevalikoiman rungon muodostivat edelleenkin suositut Walt Disney -sarjakuvakirjat. Vuoden aikana kohderyhmää ja tuotevalikoimaa laajennettiin kotimaisella Pupu Tupuna -sarjalla, joka on tarkoitettu 0–4-vuotiaille lapsille.

Lasten Oman Kirjakerhon pääkohderyhmänä ovat 2–8-vuotiaat lapset, joille kerho tarjoaa kirjojen lisäksi monipuolista toimintaa, mm. osallistumista omalla panoksella kerholehden toimittamiseen. Walt Disneyn kirjojen lisäksi julkaistiin neljä kotimaista satukuvakirjaa, joista kolme palkittiin toimintavuoden aikana. Suomalaisen kuvakirjapalkinnon sai Seitsemän sadun peto, Kirjavalio-nimityksen Markku aikamies ja H. C. Andersen -kunniakirjan Kuinka Sepontyttö vapautti taivaanvalot. Lasten Oman Kirjakerhon jäsenmäärä nousi ollen vuoden lopussa 52.600.

Muita merkittäviä kirjoja olivat tutut Guinnesin Suuri Ennätyskirja ja Kaiken maailman keksinnöt sekä lisäksi kuvin ja tekstein maailmanympäripurjehduksesta kertova Täyspurjein aina.

Yritysjulkaisut

Yritysjulkaisut ovat yhteistyössä yritysten ja muiden yhteisöjen kanssa julkaistavia lehtiä, joiden toimittamisesta, painamisesta ja ilmoitusmyynnistä Sanomaprint Yritysjulkaisut vastaa.

Yritysjulkaisujen toiminnan painopistealueena oli lehtien journalistinen kehittäminen. Riskienhallinta-lehden sisältöä kehitettiin yleisen talouslehden ominaispiirteitä sisältävään suuntaan. Lokakuun numerosta alkaen uudistunut Blue Wings terävöitti ulkomaisiin matkustajiin kohdistuvaa palvelua, tarjoten kuitenkin samanaikaisesti lukemista myös kotimaan liike-elämää edustaville matkustajille.

Toimintavuoden aikana ilmestyi kaksi uutta lehteä, Avec ja Ranskalainen Ikkuna, jotka ilmestyvät kahdesti vuodessa. Tuotevalikoimaan kuuluvat lisäksi Marina, VR-Express, Lämmöllä, Tulosuunta ja Pakataan. Vuoden lopussa allekirjoitettiin sopimus Kirkko ja kaupunki -lehden kustantamisesta 1. 1. 1987 alkaen sekä Gateway- että Suora Linja -lehdistä, jotka aloittavat ilmestymisensä 1987.

Painopalvelut

Kaupallisen kirjapainotoiminnan päätuotteita olivat suuripainoksiset lehdet, luettelot ja suoramarkkinoinnin erikoistuotteet. Toimintavuoden aikana keskityttiin erityisesti lehti- ja luettelotuotteiden kehittämiseen viestinnän kokonaisjärjestelminä. Kehitystyön tuloksena asiakkaille esitettiin palvelukokonaisuus "lehden myyvä muoto" -kampanjana. Rotaatiopainatuksen painopiste siirtyi toimintavuoden aikana uuteen Martinlaakson painotaloon.

Oy Linguaphone Ab

Oy Linguaphone Ab markkinoi itseopiskelukielikursseja: 30 kielen peruskurssin lisäksi useista pääkielistä on valmistettu myös jatkokurssi. Kasettikursseja täydentää videokurssit, joita voi käyttää myös itsenäisinä opiskelupaketteina.

Liike-elämässä käytettävän kielitaidon kehittämiseen on Oy Linguaphone Ab valmistanut eri toimialojen dokumentinomaisia videokursseja.

Startel

Startelin toiminta-alueena ovat yritysinformaation markkinat, joilla ryhmä toimii tiedontuottajana, tiedonvälittäjänä sekä tietojärjestelmäpalvelujen tarjoajana. Ryhmään kuuluu myös tytäryhtiö Sininen Kirja Oy.

Sähköiset tietopalvelut

Startel pitää yllä sähköiseen muotoon tallennettuja yritystiedostoja Startel-tietopankissa. Tietopankin kautta pääteasiakkaat voivat käyttää myös mm. elektronista pankki- sekä liikematkustuspalvelua.

Tilattavat yritystiedostot sisältävät finanssitietoja (Talous Tänään), yritysrekisterin (Yritysfaktat), uutisarkistot (Uutislinja) ja lakiseurannan (Lextel). Talous Tänään sisältää Pörssilinjapalvelun, jossa on suoraan Helsingin arvopaperi-

pörssistä toimitettuja kurssitietoja, uutisia ja osakekohtaisia tietoja. Tiedosto sisältää myös muut talousuutiset, markkinarahan, valuuttamarkkinat, raaka-ainemarkkinat sekä suhdannetiedot. Tarjolla on sekä viimeisimmät tiedot että aikasarjat.

Yritysfaktat-tiedosto tuotetaan Sininen Kirja Oy:n yritysrekistereistä, ja se sisältää avaintiedot 3.500 suurimmasta suomalaisesta yrityksestä.

Uutislinja perustuu Esmerk Oy:n uutisreferaattitietokantaan. Tämä päivittäinen talousuutisseuranta kattaa 1.000 suurinta yritystä ja eri toimialat.

Lextel seuraa kaikkia yrityksiä koskevia lainsäädäntöhankkeita mietinnöistä lakiesityksiin. Tiedostoa ylläpitää Kauppakaari-yhtymä Oy.

Yrityshakemistot

Startelin liiketoimintaan sisältyvän tietokantakustantamisen tulosyksikkönä toimii Sininen Kirja Oy. Painettujen tuotteiden lisäksi yhtiö ylläpitää Yritysfaktat -tietokantaa ja myy osoitepalveluja.

Yhtiön vanhin ja tunnetuin perushakemisto on Sininen Kirja.

Suomen talouselämän puhelinluettelo, Kuumat Linjat, palvelee talouselämän pikahakemistona.

Suomen yritysten taseet ja taustat -hakemisto tarjoaa taseet ja tuloslaskelmat 3.500 suurimmasta yrityksestä.

Mistä Mitäkin Saa on tuote- ja palveluhakemisto, jossa yritykset ovat ryhmiteltyinä tuote- ja palvelutarjontansa mukaan. Viides hakemisto, Johtoporras, on henkilömatrikkeli talouselämän päättäjistä.

Uutena liiketoiminnan muotona on yritysrekisterin hyödyntäminen osoitemyynnissä. Blue Book -nimellä tapahtuva palvelu tarjoaa yritysosoitteita erilaisin poimintakriteerein.

Atk-järjestelmäpalvelut

Startelin tietojärjestelmät-yksikkö vastaa ryhmän ja Sininen Kirja Oy:n atk-palveluista. Lisäksi yksikkö ylläpitää Helsinki Televisio Oy:n maksu-tv-järjestelmää, jonka käyttäjistä suurin on HTV.

Kaapelitelevisiotoiminta

Yhtiön kaapelitelevisiotoiminta on keskittynyt Helsinki Televisio Oy:n toimintaan Suur-Helsingin alueella ja Oslossa toimivaan Janco Kabel-TV A/S:ään, johon kytketty 142.000 taloutta.

Helsinki Televisio Oy

Peruspalvelu

Vuonna 1986 HTV tarjosi kaapeliverkkoonsa liittyneille kiinteistöille kaikkiaan 12 ohjelmapalvelua. Kotimaisten yleistelevisio-ohjelmien, TV-1 ja TV-2, lisäksi verkossa välitettiin vuoden alusta lähtien Tallinnan television ohjelmat, HTV:n Helsinki- ja Viihdekanavien ohjelmat sekä Sky Channel ja Music Box -satelliittiohjelmat. Keväällä käynnistyivät HTV-FilmNet -elokuvakanava, Screen Sport -urheilukanava sekä ranskankielinen kulttuurikanava TV-5. Joulukuun alussa ryhdyttiin välittämään Children's Channel -lastenkanavaa ja Oy Kolmostelevisio Ab:n ohjelmaa. Televisio-ohjelmien lisäksi välitettiin Yleisradion, Radio Ykkösen ja Radio Cityn ularadio-ohjelmat.

HTV:n verkkoon kytkettiin vuoden 1986 aikana 11.900 uutta taloutta. HTV:n verkkoon oli vuoden 1986 lopussa kytketty kaikkiaan 119.000

taloutta, joista oli 104.000 Helsingissä, Espoossa 10.000 ja Vantaalla 5.000.

Helsinki Televisio Oy:n ohjelmapalvelut

HTV lähettää Helsinki-kanavalla klo 21.00–22.00 mainostuloilla rahoitettua ohjelmaa, jota katsojatutkimusten mukaan seuraa keskimäärin noin kolmannes tv-katsojista.

HTV:n lähetysaikojen ulkopuolella Helsinki-kanavalla lähetetään Sanoma Osakeyhtiön tekstipalvelu Kaapelisanomat, joka tarjoaa katsojille mm. uutisia, säätietoja, ohjelmatietoja ja ilmoituksia.

Helsinki-kanava on myös muiden ohjelmatoiminnan harjoittajien käytettävissä ensivarausperiaatteella. Vuonna 1986 yhteensä 41 ohjelmatoiminnan harjoittajaa esitti kanavalla noin 220 tuntia muuta kuin HTV:n tarjoamaa ohjelmaa.

HTV:n Viihdekanava käynnistettiin jo vuonna 1978 ensimmäisenä maksu-tv-kanavana Euroopassa. Viihdekanava tarjoaa tilaajilleen uusia tv-elokuvia, tv-sarjoja ja nimekkäitä elokuvaklassikkoja lähes 40 tuntia viikossa. Vuoden lopussa Viihdekanava oli tilattu 25.600 talouteen.

HTV:n maksu-tv-kanavien uusi päätuote on toukokuussa 1986 käynnistynyt HTV-FilmNet -elokuvakanava, jolla esitetään arkisin kolme ja viikonloppuisin seitsemän uutta teatterielokuvaa päivittäin. Ensiesityksiä on kuukaudessa vähintään 12.

Screen Sport on satelliittivälitteinen, maksullinen urheilun erikoiskanava, jonka välittäminen aloitettiin HTV:n verkossa huhtikuussa 1986. Ohjelmaa esitetään yli 10 tuntia vuorokaudessa.

Joulukuussa 1986 käynnistetty lastenkanava Children's Channel on HTV:n viides satelliittiohjelma ja neljäs maksu-tv-palvelu. Children's Channel tarjoaa eri ikäisille lapsille päivittäin 10 tuntia viihteellistä ja opettavaa ohjelmaa.

Uusien maksu-tv-palvelujen käynnistyessä otettiin käyttöön HTV:n uusi maksu-tv-järjestelmä kotipäätteineen ja keskustietokoneineen. Vuoden 1986 lopussa kotipääte oli toimitettu jo 3.000 talouteen.

HTV-video

HTV-video on täyden palvelun videotuotantoyksikkö, joka tarjoaa nauhoitus- ja jälkikäsittelypalveluita, teknisiä palveluita kuten filminsiirto, kopiointi ja standardimuutokset sekä mainospalatuotanto.

Vuonna 1986 tallennettiin Savonlinnan Oopperajuhlilta 3,5 tunnin esitys Taikahuilusta, 1,5 tunnin ohjelma Retretistä ja mm. SM-Basket -koripalloa sekä SM-jalkapalloa. Nämä urheiluohjelmat lähetettiin Helsinki-kanavalla.

Lehtikuva Oy

Uutiskuvaryhmä

Lehtikuva Oy kattaa omien lehtikuvaajien voimin merkittävät päivittäiset uutistapahtumat kotimaassa sekä huomattavat Suomen lehdistöä kiinnostavat ulkomaiset uutistapahtumat, etenkin värikuvaukset.

Yhtiön omaa kotimaista ja kansainvälistä kuvatuotantoa välitetään 30 ulkomaiselle kuvatoimistolle kolmessa maanosassa.

Lehtikuva Oy on Reuterin kansainvälisen kuvapalvelun ja EPA/AFP Internationalin uutiskuvapalvelun edustaja Suomessa. Toimistojen kuvamateriaali vastaanotetaan kiinteistä telefotoverkostoista. Pääkuvatoimittajien lisäksi yhtiö on yhteistyössä yli 60 eri puolilla maailmaa sijaitsevan kuvatoimiston kanssa. Merkittävinä ryhminä ulkomaisen uutiskuvamateriaalin hankinnassa ovat European Pressphoto Union ja Photo Internationalin jäsentoimistot.

Koti- ja ulkomainen uutiskuvamateriaali toimitetaan kotimaisille sanomalehtiasiakkaille telefotoverkon välityksellä. Lehtikuva Oy:llä on kiinteä ympäri vuorokauden toimiva kuvayhteys tärkeimmille paikkakunnille normaalin osa-aikaisen kuvansiirron lisäksi. Erikoispalveluina sanomalehtien käyttöön toimitetaan myös feature- ja ikkunakuvapalveluita.

Uutiskuvapalvelun ohella merkittävän osan toiminnasta muodostavat asiakkaiden kuvaustilaukset kotimaassa sekä erikoistilauksina tehtävät kuvien hankinnat kautta maailman. Suurimmille sanomalehdille sekä aikakaus- ja erikoislehdille suunnattu erikoismateriaalin ja kuvareportaasien myynti tapahtuu kuvamyynti- ja projektiosaston kautta. Osaston palveluohjelmaan kuuluu myös tekstioikeuksien myynti. Yhtiö edustaa New York Times Syndication Salesin piiriin kuuluvien lehtien tekstioikeuksia Suomessa, esim. New York Times Magazine, Newsweek, Der Spiegel, L'Express, U.S. News & World Report.

Väri- ja mustavalkolaboratoriot

Lehtikuva Oy:llä on käytössään kuvanvalmistuksen korkean teknisen tason laitteistot. Mustavalkolaboratoriossa valmistetaan noin 200.000 kuvaa vuodessa. Laboratoriot palvelevat oman toiminnan lisäksi myös ulkopuolisia asiakkaita.

LK-Studio

Helsingissä sijaitseva LK-Studio tekee tuote-, muoti- ja mainoskuvauksia. Toimintaperiaatteena on kuvausten tarjoaminen kokonaispalvelun pohjalta. Siihen kuuluu kuvausten kokonaissuunnittelu ja kaikki kuvauksiin liittyvät järjestelytehtävät, kuten rekvisiitan hankinta ja mallien välitys.

Tuotekuvauksien erikoisalue on sisustus- ja ruokakuvaukset aikakauslehdistölle sekä suoramainonnan kuvastot.

Kuvapaikka

Lehtikuva Oy:llä on maan laajin ja aihevalikoimaltaan monipuolisin kuva-arkisto, Kuvapaikka. Arkistossa on yli neljä miljoonaa mustavalkokuvaa ja puoli miljoonaa väridiaa. Suurimmat asiakasryhmät ovat lehdistö, kustantamot ja mainostoimistot, mutta Kuvapaikka palvelee myös kaikkia muita kuvantarvitsijoita.

Sanoma Osakeyhtiön henkilöstö

Sanoma Osakeyhtiön henkilökunnan määrän kehitys oli vuosina 1982–1986 seuraava:

	Henkilömäärä ilman jakajia	Jakajien lukumäärä
1982	2.562	2.234
1983	2.592	2.114
1984	2.652	2.349
1985	2.654	2.273
1986	2.675	2.284

Kertomusvuoden aikana oli henkilöstön vaihtuvuusprosentti 4,5. Vaihtuvuus edellisenä vuonna oli 5,2 %.

Yhteistoiminta

Linjaorganisaatiossa esimiesten, alaisten ja työtovereiden kesken tapahtuvaa yhteistoimintaa ja tehokasta informaation kulkua on toimintavuoden aikana pyritty edelleen kehittämään. Sään-

nönmukainen yhtiön ja tulosyksiköiden neuvottelukunnissa tapahtunut työskentely on jatkunut perinteiseen tapaan.

Terveysasemat

Terveysasemien toimintaan sisältyivät työterveydenhuolto, sairaanhoito ja terveydenhuolto.

Vuoden alusta ryhtyi myös Sininen Kirja Oy käyttämään terveysasemien palveluja.

Sairauspoissaoloprosentti oli 3,4, vuonna 1985 3,2 %.

Koulutus

Keväällä 1985 alkanut Toimittajakoulun 11. kurssi päättyi 19. 12. 1986. Kurssilta valmistui 22 toimittajaa, joista yhtiön palvelukseen jäi 10 vakinaiseen ja 5 määräaikaiseen työsuhteeseen.

Vakinaisen henkilökunnan koulutusta suunniteltiin kunkin tulosvastuullisen ryhmän kehittämistarpeiden mukaisesti ryhmäkohtaisissa koulutustoimikunnissa ja erilaisissa asiantuntijaryhmissä. Koulutuksen toteutus hoidettiin sekä sisäisin että yhtiön ulkopuolisin kurssein.

Eläkeläiset

Vuoden 1986 alusta tuli voimaan joustavan eläkeiän järjestelmää koskeva lainsäädäntö, jonka seurauksena Sanoma Osakeyhtiön Eläkesäätiön sääntöihin liitettiin varhennettua vanhuuseläkettä ja osaeläkettä koskevat säännökset sekä päätettiin yhdenmukaistaa yksilöllistä varhaiseläkettä koskevat päätökset eläkeyhtiön ratkaisujen mukaisiksi.

Eläkeläiset ovat merkittävä, yhtiön perinteitä ja Sanomain henkeä ylläpitävä ryhmä, jonka monipuolisesta virkistystoiminnasta huolehti yhtiön tukema Sanomain Seniorit järjestämällä vuoden aikana matkoja sekä kulttuuri- ja viihdetilaisuuksia.

Vuonna 1986 siirtyi eläkkeelle 67 sanomalaista. Eläkeläisiä oli vuoden lopussa 1.065, joista vanhuuseläkkeellä 726, työkyvyttömyyseläkkeellä 192 ja perhe-eläkettä saavia 147.

Ansiomerkit

Yhtiötä vähintään 10 vuotta palvelleille työntekijöille annettiin kertyneitä palvelusvuosia vastaava Keskuskauppakamarin ansiomerkki eläkkeelle siirtymisen yhteydessä. Merkkejä annettiin yhteensä 24 henkilölle, joista 30 vuotta tai kauemmin yhtiötä palvelleita oli yhteensä 4 henkilöä.

Sisäinen tiedotustoiminta

Sanomia-tiedotuslehdellä pyritään nopeaan tiedottamiseen ja se jaetaan pääsääntöisesti viikoittain työpaikoille. Lehti ilmestyi kertomusvuonna 53 kertaa.

HESA-henkilöstölehti ilmestyi 8 kertaa. Lehti postitetaan jokaiselle vakituisessa työsuhteessa olevalle ja eläkeläiselle kotiin. Sanomain Asiamies ilmestyi 3 kertaa ja Sanomia jakajillemme 2 kertaa.

Harrastustoiminta

Sanoma Osakeyhtiö tuki vuonna 1986 henkilöstön harrastustoimintaa Sanomain Kerho r.y:n kautta. Kerhossa toimi 31 jaosta. Kerho järjesti perinteiset talvi- ja kevätpäivät Jalassaaressa ja syyspäivän Suomalaisella Yhteiskoululla. Pyhäinpäivänä vietettiin kerhon 40-vuotisjuhlaa, jossa luovutettiin kerhon tompakkimitalit viidelle kerhotoiminnassa ansioituneelle sanomalaiselle. Tilaisuuksiin osallistui runsas joukko sanomalaisia perheineen.

Henkilökunnan vapaa-ajanviettopaikat: Rukan tunturimajat, Bomban rivitalo-osake ja Jalassaaren tila Lohjanjärven rannalla olivat edelleen vilkkaassa käytössä.

Päiväkotitoiminta

Sanomain päiväkotia ylläpitää Sanomain Päiväkodin Kannatusyhdistys ry, jolla on ostopalvelusopimukset Vantaan, Helsingin ja Espoon kaupunkien kanssa. Lisäksi toimintaa tukee Sanoma Osakeyhtiö. Päiväkotiin, jonka paikkaluku on 40 lasta, otetaan hoidettavaksi ensisijaisesti lapsia, joiden vanhemmista toinen tai molemmat työskentelevät päätoimisesti yhtiön tai sen tytäryhtiön palveluksessa. Kuluvan vuoden aikana on päiväkodin toiminnassa keskeisellä sijalla ollut musiikkikasvatus, johon henkilökunta on saanut koulutusta ja säännöllistä työnohjausta.

Työsuojelu

Työsuojelutoiminta on hoidettu linja- ja työsuojeluorganisaation puitteissa entiseen tapaan. Tapaturmien lukumäärä ei Sanoma Osakeyhtiössä ole kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Vakavilta onnettomuuksilta vältyttiin.

Lehtien levikit

	1982	1983	1984	1985	1986
Sanomalehdet					
HS	411.201	420.038	425.943	427.614	430.251
HS-sunnuntai	476.026	491.170	501.539	505.471	512.401
I=S	134.731	148.990	163.791	184.151	193.971
I=S-viikonvaihde	169.974	189.374	209.689	220.027	230.772
Aikakauslehdet					
Me naiset	120.713	123.367	130.065	122.672	101.886
Kodin Kuvalehti	180.834	183.732	181.484	171.011	162.133
Suuri Käsityökerho	105.437	102.319	106.629	102.035	98.373
Erikoisaikakauslehdet					
et	–	65.359	81.618	95.687	113.271
Eläinmaailma	37.207	39.186	43.935	42.166	38.286
Kansa Taisteli	35.585	33.565	33.458	30.545	28.178
Tiede 2000	20.240	21.927	23.110	25.855	31.067
Terveys 2000	–	–	–	–	18.391
MikroBitti	–	–	37.097	43.676	42.303
Hifi	–	–	11.563	13.046	14.059
Tietokone	–	–	10.385	10.350	9.967
Prosessori	–	–	6.389	6.037	5.831
Skimbaaja	–	–	–	–	14.000[1])
Lasten- ja nuortenlehdet					
Aku Ankka	294.233	292.146	291.852	281.244	279.957
Roope-setä	67.190	66.195	67.770	56.071	49.772
Nalle Puh	47.185	57.802	59.588	53.075	47.572
Liisa Ihmemaassa	–	–	–	20.897	13.410[2])
Maija Mehiläinen	–	–	–	–	29.705[3])

Luvut ovat ao. vuoden aikana suoritetun virallisen levikintarkastuksen keskiarvoja. [1]) Levikkiarvio kuukausilta 7–12/1986. [2]) Levikki kuukausilta 1–10/1986. [3]) Levikki kuukausilta 11–12/1986

Suomi sanomalehtien levikissä maailman huipulla

Tehokas jakelu yksi menestystekijöistä

Sanomalehtiä tilataan ja ostetaan Suomessa enemmän kuin missään muualla maailmassa. Sanomalehtien levikki 1.000 asukasta kohden on meillä 543 kpl, kun vastaava luku seuraavaksi kehittyneimmässä sanomalehtimaassa Ruotsissa on 526 kpl. Tämä levikkitiheyden tunnusluku on Englannissa 421 kpl, Saksan liittotasavallassa 408 kpl, Ranskassa 191 kpl ja Yhdysvalloissa 269 kpl.

Sanomalehdistömme tärkein menestystekijä on sen sisällön luotettavuus ja laadukkuus sekä eri lehtien hyvä toimituksellinen työnjako. Myös sanomalehtien tuotantotekniikka on meillä poikkeuksellisen kehittynyttä. Uuden tekniikan käyttöönottoa ovat olleet nopeuttamassa työmarkkinoiden perusratkaisut, joita sekä työntekijä- että työnantajapuoli pitää onnistuneina.

Sanomalehtiemme levikkien tilausvoittoisuus ja tehokas jakelujärjestelmä on kolmas niistä avaintekijöistä, jotka ovat nostaneet Suomen maailman johtavaksi sanomalehtimaaksi.

Uusimaa on Helsingin Sanomain jakelun vastuualuetta

Helsingin Sanomain tilauslevikki on Uudellamaalla arkisin 314.300 kpl. Tästä kokonaismäärästä jaamme itse 310.700 kpl. Vain 3.600 kpl on siis muussa kuin omassa jakelussa, pääasiassa postin hoidossa.

Helsingin Sanomat jakaa Uudellamaalla 231.700 kpl muita lehtiä. Jakelujärjestelmämme on kaikkien niiden sanomalehtien käytettävissä, jotka tarvitsevat varhaisjakelupalveluja ja jotka ehtivät hoitamiimme yhteisjakeluihin. Erikoispalveluna maakuntien ykköslehdille ja muille kauempana Helsingistä ilmestyville lehdille olemme lisäksi järjestäneet viikonloppujakelun osaan pääkaupunkiseutua.

Uudenmaan jakelutilanne on pienoiskuva sanomalehtien jakeluyhteistyöstä ja sanomalehtien välisestä työnjaosta koko maassa. Sanomalehtien ja postin yhdessä laatima Valtakunnallinen sanomalehtien varhaisjakelusuunnitelma (SAVA) vuodelta 1980 on perusasiakirja, jossa määritellään yhteiset pelisäännöt sekä eri sanomalehtien ja postin jakeluvastuut. SAVA-suunnitelman toteuttaminen on nyt loppusuoralla.

Televisio antoi kehityssysäyksen

Television toiminnan nopea laajeneminen 1950-luvun loppupuolella havahdutti sanomalehdet toteamaan jakelupalvelunsa silloisen puutteellisen tason. Helsingin Sanomilla oli varhaisjakelu vain Helsingissä. Esimerkiksi Tapiolassa, Leppävaarassa tai Tikkurilassa asuva tilaaja sai lehtensä aamupäivällä postin kirjeenkannossa. Kovin kaukana Helsingin Ludviginkadulta ei ollut se alue, jolla lehti ehti vasta postin iltapäiväjakeluun. 200–300 kilometriä kauempana Helsingistä lehti saapui tilaajalle yleensä vasta ilmestymispäivää seuraavana päivänä. Sunnuntaikantoja oli, mutta ne olivat asiamiesten hoidossa vain heidän omille tilaajilleen tarkoitettuna erikoispalveluna.

Helsingin Sanomilla oli edelläkävijän rooli, kun jakelupalvelun tilannetta ryhdyttiin nopeasti kohentamaan. Luotiin oma lehtikuljetusverkko, perustettiin sivukonttoreita jakelun paikallishallintoa varten, kehitettiin valtakunnallisesti uusi osoitteettoman jakelun järjestelmä. Lehden tekemisen aikataulu jouduttiin suunnittelemaan alusta loppuun uudelleen.

1960-luvun puoliväliin mennessä varhaisjakelupalvelu oli saatu lähes nykytasoiseksi. Koko sanomalehdistön onneksi koitui lehtien välinen kilvoittelu lukijoittensa hyväksi. Jakelun organi-

saatioon tilanne jätti kuitenkin vinoutumia, joita SAVA-suunnitelmaan sisältyvillä toimilla on viime vuosina korjattu.

Helsingin Sanomain jakelu

Helsingin Sanomain lehdenkuljetuslinjojen yhteenlaskettu pituus on nykyisin n. 10.000 km. Jakelun paikallishallinto on sijoitettu 23 asiakaspalvelukonttoriin, joiden jakeluvastuu käsittää yhteensä 597.400 vuosikertaa eri lehteä (tällöin on laskettu yhteen Helsingin Sanomain hoitamassa yhteisjakelussa olevat muiden sanomalehtien tilaukset). Muiden lehtien vastuulla olevissa varhaisjakeluissa jaetaan Helsingin Sanomia 52.400 kpl ja postin varhaisjakeluissa 17.000 kpl. Tilaajistamme kotimaassa 83,5 % saa lehtensä varhaisjakelussa klo 6.30 mennessä.

Helsingin Sanomat on maan suurin varhaisjakelun tuottaja, jopa postiakin suurempi.

Varkauden painon käyttöönotto vuonna 1989 on uusi kehityssysäys Helsingin Sanomain jakelulle.

Maailman paras jakajakunta

Monet asiantuntijat eri maissa ovat sitä mieltä, että Suomella on maailman paras sanomalehtien jakajakunta. Sille on ominaista korkea työmoraali ja huolellisuus. Tästä lähes 7.000 henkilöä käsittävästä ammattikunnasta 2.284 on Helsingin Sanomain palveluksessa. Miesten osuus on melko nopeasti kasvamassa: vielä 10 vuotta sitten naisia oli 75 % koko jakajakunnasta, nyt 55 %. Henkilöstön vaihtuvuus on hyvin pieni, vuonna 1986 pääkaupunkiseudulla 6,0 %. Jakajien keski-ikä on 41 vuotta. Jakajista 37 % käyttää työvälineenään autoa.

Tietotekniikka

Tietotekniikan hyväksikäyttö on sanomalehdenjakelun uusi kehitysvaihe. Tulevaisuudessa liikutellaan tilaaja- ja jakelutietoja jakelupalvelujen ostajien ja niiden tuottajien välillä tiedonsiirtoverkkoja hyväksi käyttäen, tietokoneet tulostavat tilaajat jakelujärjestykseen jakajien jakokirjoihin, tietokoneen avulla seurataan yön jakelutilanteen kehittymistä sekä suunnittelumallit optimoivat kuljetusreittejä ja jakopiirejä.

Tietotekniikka nopeuttaa asioiden hoitamista ja vähentää virhemahdollisuuksia. Mutta varsinainen jakelutyö säilyy sanomalehdenjakajiemme luotettavissa käsissä.

Matti Huopaniemi
Helsingin Sanomain
markkinointijohtaja

Sanoma Osakeyhtiön luottamushenkilöstö 31.12.1986

Neuvottelukunnat

Yhtiön neuvottelukunta

Yritysjohto:
Heikki Huhtanen
Seppo Kievari
Martti Ojares
Jaakko Rauramo, varapuheenjohtaja
varajäsen: Pekka Toropainen

Kirjatyöntekijät:
Airi Kantonen
Pertti Liinkangas
Matti Saari
Kalle Salonen
Jouko Vanninen
varajäsen: Pentti Hakala

Graafiset toimihenkilöt:
Irma Seppälä
varajäsen: Ritva Marjanen

Tekniset toimihenkilöt:
Pentti Peltomäki
varajäsen: Olavi Oja

Toimituksellinen henkilöstö:
Antti Manninen, puheenjohtaja
varajäsen: Merja Helle
Sihteeri Eeva Korhonen
Varasihteeri Irma Erho
Neuvottelukunta kokoontui vuoden 1986 aikana 4 kertaa.

Sanomalehtiryhmän neuvottelukunta

Yritysjohto:
Heikki Huhtanen
Seppo Kievari
Tapani Kivelä
varajäsen: Matti Huopaniemi

Kirjatyöntekijät:
Pentti Hakala
Kalle Salonen
Jouko Vanninen
varajäsen: Heikki Hartikainen

Graafiset toimihenkilöt:
Ritva Marjanen
Anja Savolainen
varajäsen: Mirja Pircklén

Tekniset toimihenkilöt:
Pentti Peltomäki
varajäsen: Taisto Erjonen

Toimituksellinen henkilöstö:
Merja Helle, varapuheenjohtaja
Antti Manninen, puheenjohtaja
varajäsen: Martti Backman

Jakajat:
Airi Kantonen
varajäsen: Raija Johansson
Sihteeri Irma Erho 31. 7. 1986 asti
Eeva Korhonen 1. 8. 1986 alkaen
Neuvottelukunta kokoontui vuoden 1986 aikana 5 kertaa.

Sanomaprintin neuvottelukunta

Yritysjohto:
Hannu Kiltilä
Heikki Mielonen
Heikki Saraste
varajäsen: Eero Aalto

Kirjatyöntekijät:
Pertti Liinkangas
Seppo Lujanen
Kalevi Puttonen
Matti Saari
varajäsen: Kyösti Rautiainen

Graafiset toimihenkilöt:
Irma Seppälä, varapuheenjohtaja
varajäsen: Lilja Luumi

Tekniset toimihenkilöt:
Olavi Oja, puheenjohtaja
varajäsen: Pentti Peltomäki

Toimituksellinen henkilöstö:
Tuula Kinnarinen
varajäsen: Tuula Saarinen
Sihteeri Eeva Korhonen 31. 7. 1986 saakka
Pia Heimonen 4. 8. 1986 alkaen
Neuvottelukunta kokoontui vuoden 1986 aikana 5 kertaa.

Luottamushenkilöt

Kirjatyöntekijät

Sanomalehtiryhmä
Pääluottamusmies Kalle Salonen
Varapääluottamusmies Jouko Vanninen
Ludviginkatu
Latomo Jouko Vanninen
Puhelinpalvelu Eeva Hirsimaa
Repro Mikko Koski
Sanomala
Levynvalmistus Heikki Hartikainen
Paino, päivä- ja iltavuoro Voitto Salo
Paino, yövuoro Unto Lauronen
Postitus, päivä- ja iltavuoro
Reino Savinen
Postitus, yövuoro Veijo Mertojoki
Tehdaspalvelu Ensio Särkkä
Ravintolat Arja Kontio

Sanomaprint
Pääluottamusmies Pertti Liinkangas
Varapääluottamusmies Seppo Lujanen
Hiomotie
Latomo Tauno Holappa
Repro Seppo Lujanen
Paino Tapani Helin
Sitomo Riitta Kauppinen
Strömbergintie
Arkki- ja lomakelinja Kalevi Hirvonen
Tapiola
Kyösti Rautiainen
Martinlaakso
Paino Kalevi Puttonen
Jälkikäsittely Pirkko Tikkanen
Kunnossapito Eero Alén
Ravintolat Vieno Ahokas

Toimituksellisen toimihenkilöt

Sanomalehtiryhmä
Pääluottamusmies Antti Manninen
Varapääluottamusmies Martti Backman
Helsingin Sanomat Martti Backman
Helsingin Sanomat,
aluetoimitukset Merja Ojansivu
Ilta=Sanomat Marja-Leena Mauno

Sanomaprint
Pääluottamusmies Tuula Kinnarinen
Varapääluottamusmies Tuula Saarinen

Lehtikuva Oy
Pääluottamusmies Pertti Tuominen
Varapääluottamusmies Ari Ojala

Graafiset toimihenkilöt

Sanomalehtiryhmä
Pääluottamusmies Ritva Marjanen
Varapääluottamusmies Anja Savolainen
Keskushallinto
Tuula Pulkkanen

Sanomalehtiryhmä
Asiakaspalvelukonttorit Rauha Ekstrand
Hallinto ja talous Irja Kukkonen
Ilmoitusosasto Hellin Touhonen
Jakelu Ritva Pettersson
Myyntialueet Mikko Räihä
Tilaajapalvelu ym. Ritva Marjanen
Sanomaprint
Pääluottamusmies Irma Seppälä
Tilaajapalvelu Lilja Luumi
Sanomapaino ja muut Irma Seppälä

Teollisuustoimihenkilöt

Keskusta Taija Petrov

Tekniset toimihenkilöt

Neuvotteleva yhdysmies Pentti Peltomäki
Neuvottelevan yhdysmiehen
varamies Olavi Oja
Yhdysmies, Ludviginkatu Taisto Erjonen
Yhdysmies, Sanomala Juhani Salmi
Yhdysmies, Hiomotie,
Martinlaakso Pentti Tuominen
Yhdysmies, Strömbergintie,
Höyläämötie, Tapiola Olavi Oja

Auto- ja kuljetusala

Pääluottamusmies Kauko Willberg
Päivävuoro Alvi Makkonen
Yövuoro Mauri Luostarinen

Sanomalehdenjakajat

Pääluottamusmies Airi Kantonen
Varapääluottamusmies Raija Johansson
Muualla maassa
Hanko Rose-Marie Rosenqvist
Hyvinkää Jouko Hakala
Imatra Raili Suikkanen
Joensuu Arja Ikonen
Järvenpää Ulla Ikonen
Kerava Irja Aaltonen
Lahti Anni Vilen
Lappeenranta Lea Hyvönen
Loviisa Anna-Riitta Pohjola
Mäntsälä Maire Kallonen
Orimattila Paavo Kurttila
Porvoo Jouko Päivärinta
Riihimäki Anja Pitkämäki
Savonlinna Suoma Turunen

Helsingin kirjatyöntekijäin
yhdistyksen puheenjohtaja
Pentti Käyhkö
Sanomain toimitusosaston
puheenjohtaja
Merja Helle
Sanomain Kerho ry:n puheenjohtaja
Helka Supperi
Sanomain Seniorien puheenjohtaja
Viljo Kakriainen
Sanoma Osakeyhtiön Eläkesäätiö s.r:n
hallituksen puheenjohtaja
Tapani Kivelä

Työsuojeluhenkilöstö

Sanomalehtiryhmä, keskushallinto ja Startel

Työsuojelutoimikunta
Tuotantojohtaja Jouko Nurmela
Työsuojelupäällikkö Jorma Tikkanen
Työsuojeluvaltuutettu Rauno Verronen
Työsuojeluvaravaltuutettu Mikko Siemann
Työsuojeluvaltuutettu Pentti Hakala
Työsuojeluvaltuutettu Anja Vartiainen
Työsuojeluasiamies Erkki Raunio
Työsuojeluasiamies Timo Saarinen
Sihteeri Leila Klavér

Työsuojeluvaltuutetut
Toimituksellinen henkilöstö
Työsuojeluvaltuutettu Inkeri Kekki
1. varavaltuutettu Leena Olkkonen
2. varavaltuutettu Liisa Kaijalainen
Konttoritoimihenkilöt
Työsuojeluvaltuutettu Mirja Pircklén
1. varavaltuutettu Marja Turunen
2. varavaltuutettu Tiina Siltala-Taimi
Tekniset toimihenkilöt
Työsuojeluvaltuutettu Rauno Verronen
1. varavaltuutettu Mikko Siemann
2. varavaltuutettu Alpo Mehtonen
Työntekijät/sanomalehtiryhmä
Työsuojeluvaltuutettu Pentti Hakala
1. varavaltuutettu Timo Saarinen
2. varavaltuutettu Erkki Raunio
Sanomalehdenjakajat
Työsuojeluvaltuutettu Anja Vartiainen
1. varavaltuutettu Eila Kärnä
2. varavaltuutettu Eira Salonen

Työsuojeluasiamiehet
Latomo Timo Saarinen
Puhelinpalvelu Eeva Hirsimaa
Kuljetus Jouko Sinisalo
Keittiöt Iiris Mäkinen
Päivä- ja iltarotaatio Jari Peltonen
Päivä- ja iltapostitus Reino Savinen
Yöpostitus Raimo Engman
Korjaamo Erkki Raunio

Jakelu
Helsinki Eeva Miinin
Helsinki Eila Kärnä
Helsinki Helinä Virtala
Espoo Ann-Mari Ariluoma
Vantaa Eira Salonen
Kerava Pirjo Helin

Sanomaprint

Työsuojelutoimikunta
Työsuojelupäällikkö Timo Saajasto
Veikko Ryhänen 1. 2. 87 alkaen
Työsuojeluvaltuutettu Matti Saari
Varatyösuojeluvaltuutettu Heikki Pitkänen
Työsuojeluvaltuutettu Antero Heinonen
Osallistumisoikeudella
Työsuojeluvaltuutettu Inkeri Kekki
Työsuojeluvaltuutettu Ulla Satosuo
Pääluottamusmies Pertti Liinkangas

Työntekijät
Työsuojeluvaltuutettu Matti Saari
1. varavaltuutettu Heikki Pitkänen
2. varavaltuutettu Pentti Mäkelä
Tekniset toimihenkilöt
Työsuojeluvaltuutettu Antero Heinonen
1. varavaltuutettu Urpo Halttunen
2. varavaltuutettu Arvo Lindberg
Konttoritoimihenkilöt
Työsuojeluvaltuutettu Ulla Satosuo
1. varavaltuutettu Tuula Aaltonen
2. varavaltuutettu Tuula Lindell
Toimituksellinen henkilöstö
Työsuojeluvaltuutettu Inkeri Kekki
1. varavaltuutettu Leena Olkkonen
2. varavaltuutettu Liisa Kaijalainen

Työsuojeluasiamiehet
HT-paino, paino Pentti Mäkelä
HT-paino, jälkikäsittely Martti Nisula
HT-paino, repro Reijo Toivanen
ST-paino Erkki Palmu
Tapiolan paino Otso Parsio
MT-paino, paino Heikki Pitkänen
MT-paino, jälkikäsittely Kari Aalto
Korjaamot Matti Saari
Ruokalat Vieno Ahokas

Johtajisto 1987

Hallitus

Aatos Erkko, puheenjohtaja
Väinö J. Nurmimaa, varapuheenjohtaja
Aarne Castrén
Pentti J. K. Kouri
Teo Mertanen
Jaakko Rauramo
Patricia Seppälä

Hallituksen työvaliokunta
Aatos Erkko, puheenjohtaja
Väinö J. Nurmimaa
Jaakko Rauramo

Palkkavaliokunta
Aarne Castrén, puheenjohtaja
Teo Mertanen
Väinö J. Nurmimaa

Viestintäpoliittinen valiokunta
Teo Mertanen, puheenjohtaja
Aatos Erkko
Jaakko Rauramo

Keskushallinto

Hallituksen puheenjohtaja *Aatos Erkko*
Toimitusjohtaja *Jaakko Rauramo*
Varatoimitusjohtaja ja sanomalehtiryhmän johtaja *Heikki Huhtanen*
Varatoimitusjohtaja *Matti Anderzén*, viestintä ja yhteiskuntasuhteet

Johtaja *Jaakko Hannuksela*, suunnittelu ja kehitys
Johtaja *Pertti Huhtala*, Startel
Johtaja *Martti Ojares*, talous ja rahoitus
Johtaja *Kerstin Rinne*, lakiasiat
Johtaja *Heikki Saraste*, Sanomaprint
Johtaja *Pekka Toropainen*, kiinteistöt

Sanomalehtiryhmä

Ryhmänjohtaja *Heikki Huhtanen*

Markkinointijohtaja *Matti Huopaniemi*, Helsingin Sanomat
Markkinointijohtaja *Sakari Almi*, Ilta=Sanomat
Hallinto- ja talousjohtaja *Tapani Kivelä*
Ilmoitusmyyntijohtaja *Pertti Metsähuone*
Tuotantojohtaja *Jouko Nurmela*
Materiaalitoimenjohtaja *Pertti Puolakka*

Helsingin Sanomat
Vastaava päätoimittaja *Heikki Tikkanen*
Päätoimittaja *Keijo K. Kulha*
Päätoimittaja *Simopekka Nortamo*
Päätoimittaja *Seppo Kievari*

Ilta=Sanomat
Vastaava päätoimittaja *Vesa-Pekka Koljonen*
Päätoimittaja *Lauri Helve*

Sanomaprint

Ryhmänjohtaja *Heikki Saraste*

Myyntijohtaja *Eero Aalto* (31. 3. 1987 saakka)
Tuotantojohtaja *Hannu Kiltilä*
Hallintojohtaja *Heikki Mielonen*
Kustannusjohtaja *Eero Sauri*

Startel

Ryhmänjohtaja *Pertti Huhtala*

Tietojärjestelmäjohtaja *Hannu Aunesluoma*

Tytäryhtiöt

Erikoislehdet Oy
Toimitusjohtaja *Harri Roschier*

Helsinki Televisio Oy
Toimitusjohtaja *Tapio Kallioja*

Lehtikuva Oy
Toimitusjohtaja *Patricia Seppälä*

Oy Linguaphone Ab
Toimitusjohtaja *Eero Aalto* (31. 3. 1987 saakka)

Oy Lippupalvelu – Biljettjänst Ab
Toimitusjohtaja *Elvi Neuvonen*

Simonpaino Oy
Toimitusjohtaja *Nils Ittonen*

Sininen Kirja Oy
Toimitusjohtaja *Pekka Jokisuu* (31. 3. 1987 saakka)
Pertti Huhtala (1. 4. 1987 alkaen)

Tecnopress Oy
Toimitusjohtaja *Eero Hakala*

Sanoma, Inc.
Toimitusjohtaja *Aatos Erkko*

Crafton Graphic Company, Inc.
Toimitusjohtaja *Henry A. Engler*

Janco Kabel-TV A/S
Toimitusjohtaja *Kjell Gulliksen*

Osoitteet

Sanoma Osakeyhtiö
Keskushallinto
Olavinkatu 1 B, 5. krs
00100 Helsinki

Pl 1059
00101 Helsinki

Puh. 122 4661

Telex 122657 sanoy sf
Telekopio 122 4659

Sanoma Osakeyhtiö
Hallituksen puheenjohtajan toimisto
Martinkyläntie 11 A
01770 Vantaa

Pl 17
01771 Vantaa

Puh. 122 4661

Telex 125632 sanla sf
Telekopio 122 2968

Helsingin Sanomat – Ilta=Sanomat
Korkeavuorenkatu 32
00130 Helsinki

Pl 240
00101 Helsinki

Puh. 1221

Telex 122772 helad sf
Telekopio 122 2013

Oy Lippupalvelu – Biljettjänst Ab
Mannerheimintie 5
00100 Helsinki

Puh. 122 4990

Lehtikuva Oy
Ludviginkatu 6–8
00130 Helsinki

Pl 406
00101 Helsinki

Puh. 1221

Telex 124774 lkuva sf
Telekopio 612 1571

Sanomaprint
Höyläämötie 1
00380 Helsinki

Pl 107
00381 Helsinki

Puh. 1201

Telex 125848 sacom sf

Tecnopress Oy
Strömbergintie 4
00380 Helsinki

Pl 64
00381 Helsinki

Puh. 120 5711

Telex 122006 sprin sf

Erikoislehdet Oy
Vanhan-Mankkaan tie 33
02180 Espoo

Puh. 524 144

Oy Linguaphone Ab
Strömbergintie 4
00380 Helsinki

Pl 72
00381 Helsinki

Puh. 120 5911

Telex 122006 sprin sf
Telekopio 120 5269

Helsinki Televisio Oy
Opastinsilta 8 B
00520 Helsinki

Pl 82
00521 Helsinki

Puh. 15 651

Telex 122820 hctv sf
Telekopio 146 920

Janco Kabel-TV A/S
Ensjöveien 7
N-0608 Oslo 6
Norge

Puh. 99047-2-682300
Telekopio 99047-2-688 894

Startel
Uudenmaankatu 16–20
00120 Helsinki

Pl 382
00121 Helsinki

Puh. 122 3311

Telex 125368 sinfo sf
Telekopio 601 875

Sininen Kirja Oy
Uudenmaankatu 16–20
00120 Helsinki

Puh. 122 4881

Telex 125368 sinfo sf
Telekopio 601 875

Sanoma, Inc.
229 West 28th Street
New York, N.Y. 10001
USA

Puh. (212) 239-1438

Crafton Graphic Company, Inc.
229 West 28th Street
New York, N.Y. 10001
USA

Puh. (212) 736-3143

Telekopio (212) 714 0201